PRIMORSKI DNEVNIK

Poštnina plačana v gotovini Abb. postale I gruppo - Cena 35 lir | Leto XVIII. - Št. 288 (5372) | TRST, četrtek 27. decembra 1962

IZREDNO VAŽEN ZAKONSKI PREDLOG SOCIALISTIČNIH POSLANCEV

Dopolnitev določb kazenskega zakonika za zaščito etničnih in verskih manjšin

Veljavna zakonodaja namreč ignorira primere žalitve nekatoliških veroizpovedi, primere hujskanja k plemenski mržnji ter primere propagande in poveličevanja rasizma - Ugoden razvoj italijanske trgovinske in plačilne bilance

RIM, 26. — Luzzatto, Bogoni, Basso, Ferri, Bettoli in še nekateri drugi socialistični poslanci so predložili poslanski zbornici zakonski predlog za «integriranje kazenske zaščite etničnih in verskih manjšin».

V poročilu, ki spremlja ta zakonski predlog, se poudarja potreba, ki je prišla v preteklosti že večkrat do izraza, da se določbe kazenskega zakonika, ki zadevajo etnične in verske manjšine, prilagodijo novi demokratični stvarnosti dežele, predvsem 3. členu ustave, na podlagi katerega imajo vsi državljani *«enako družbeno dostojanstvo in so enakopravni pred zakonom, ne glede na spol, pleme, jezik, politično prepričanje in osebne ter družbene razmere»*.

Gre namreč za to, da se odpravi obstoječa diskriminacija v kazenskem zakoniku, ki sodno preganja samo primere žalitve katoliške veroizpovedi, medtem ko povsem ignorira primere žalitve nekatoliških veroizpovedi. V poročilu socialističnih poslancev se hkrati zahteva, da parlament odobri čimprej zakon proti genocidu, ki vključuje sodno preganjanje primerov hujskanja k plemenski mržnji in proti veri, hkrati pa tudi preganjanje pojavov rasistične propagande in poveličevanja rasizma.

Socialistični poslanci predlagajo, da se v tem smislu dodata k členu 294 kazenskega zakonika še člen 264 bis ter. V členu 264 bis, v katerem je govora o kršitvah načela enakopravnosti državljanov ne glede na spol, pleme, jezik, vero, politično prepričanje itd., se predlaga za take primere zaporna kazen od enega do pet let; v primeru, da tako dejanje zagreši javni funkcionar, se kazen zviša; v členu 264 ter pa se za javne žalitve neke skupnosti iz verskih, etničnih ali plemenskih razlogov predlaga kazen od 6 mesecev do dveh let zapora. Hkrati predlagajo, da se člen 406 kazenskega zakonika zamenja z novim členom, v katerem bi se kazni, predvidene le za primere žalitve katoliške vere, raztegnile tudi na primere žalitve vseh drugih nekatoliških veroizpovedi. Končno predlagajo, da bi sedanji člen 415, ki predvideva kazni za dejanja proti javnemu redu, zamenjali z novim členom: «Kdor javno hujska k nepokorščini zoper zakone javnega reda ali k mržnji proti poedincem ali skupnostim na podlagi razlike glede plemena, veroizpovedi, narodnosti ali porekla, se kaznuje z zaporno kaznijo od 6 mesecev do pet let».

Minister za zunanjo trgovino Preti je govoril danes v Ferrari na gospodarskem seminarju PSDI in podal nekaj zanimivih podatkov o italijanski trgovinski in plačilni bilanci za prvih deset mesecev letošnjega leta. V tem razdobju je italijanska zunanja trgovina (izvoz in uvoz) dosegla rekordno število 8.524 milijonov dolarjev (17 odst. več kot v vsem letu 1961 — 7.278 milijonov dolarjev). Izvoz v tem razdobju znaša 3.742 milijonov dolarjev, uvoz pa 4.782. Deficit trgovinske bilance za to razdobje znaša torej 1.040 milijonov dolarjev (v primeri z istim razdobjem lanskega leta se je deficit povečal za 13,7 odst.).

Italijanska plačilna bilanca pa je aktivna in znaša v omenjenem razdobju 211 milijonov dolarjev (v istem razdobju lanskega leta je znašala 495 milijonov dolarjev. 1. januarja letos je imela Italija 3.419 milijonov deviznih rezerv; 31. oktobra letos pa so te rezerve znašale 3.282 milijonov dolarjev. Razlika 136,8 milijona dolarjev je posledica anticipirane amortizacije državnih posojil in investicij. (Sicer pa pravi Preti, je znano, da Italijo kritizirajo v tujini zaradi njenih pretiranih deviznih rezerv.)

Spričo tega je po mnenju Pretija brez podlage vsakršna zaskrbljenost glede stanja italijanskega gospodarstva; to tem bolj, ker je moč smatrati za neutemeljene tudi bojazni glede recesije in stagnacije gospodarstva glavnih zahodnih držav. Kar zadeva italijansko industrijsko proizvodnjo, se je povečala za okrog 10 odst. v primeri z lanskim letom. Nacionalni dohodek bi se po predvidevanju moral povečati v letošnjem letu za skoraj 6 odst. Preti je zaključil: «Jasno je torej, da je vlada levega centra, tudi kljub težavnim razmeram, v katerih je razvijala svojo dejavnost, uspela zagotoviti zadovoljujoč tempo gospodarskega razvoja naše dežele. Upravičeni smo smatrati, da se bodo v prihodnjem letu stvari razvijale še bolje. Treba pa je rešiti sedanjo vladno formulo, ki edina more zagotoviti skladen razvoj naše dežele. Ni težko premostiti nesoglasij, ki morejo obstajati med strankami glede uresničenja vladnega programa, da le obstaja dobra vera in pošten namen glede uresničenja obljub, ki smo jih svoj čas dali volivcem. PSDI bo, v kolikor se njega tiče, pripomogel k temu, da bi olajšali sporazum med vladnimi strankami in da bi na sestanku 8. januarja dosegli pozitivno rešitev». (Gre namreč za sestanek političnih tajnikov strank, ki neposredno ali posredno podpirajo sedanjo vlado, na katerem bodo sprejeli dokončen sklep tudi glede odobritve deželnih zakonov že v sedanji zakonodajni dobi, v čemer je glavno jedro nesoglasja med KD in PSI.)

Sovjetske obtožbe proti diplomatom ZDA

MOSKVA, 26. — Sovjetsko zunanje ministrstvo je izročilo danes ameriškemu poslaništvu noto, s katero izraža upanje, da bo ameriško poslaništvo v Moskvi sprejelo čimprej potrebne ukrepe, da zajamči, «da bodo vsi člani poslaništva strogo ravnali v skladu s tem, kar je dolžnost akreditiranih diplomatskih funkcionarjev». Nota pravi dalje, da nekateri ameriški diplomati izkoriščajo svoje bivanje v Sovjetski zvezi za dejavnost, ki ni v skladu s položajem diplomatov. Nota pravi dalje, da so delovanje, ki ga očitajo funkcionarjem ameriškega poslaništva, ugotovili sovjetski pristojni organi.

Prejšnji mesec so sovjetske oblasti izgnale pomočnika pomorskega atašeja v ameriškem poslaništvu Smitha in ga obtožile, da je zbiral tajne informacije. Pozneje je bil zaradi podobnih obtožb izgnan funkcionar ameriškega poslaništva Kermit Midthun.

Predstavnik ameriškega državnega departmaja je izjavil, da so obtožbe proti petim ameriškim funkcionarjem v Moskvi, da so zbirali vohunske podatke, neutemeljene. Na drugi strani obtožujejo v ZDA sovjetski tisk, da je začel protiameriško kampanjo. Predstavnik je dodal, da sovjetske oblasti niso nobenega od petih funkcionarjev, ki jih obtožujejo vohunstva, razglasile za «nezaželeno osebo», in da ameriška vlada ne misli menjati sestava osebja svojega poslaništva v Moskvi.

Današnje sporočilo sovjetskega zunanjega ministrstva spravljajo v zvezo z nedavno aretacijo Olega Penkovskega, ki je obtožen vohunstva v korist ZDA. V ameriških krogih pravijo, da nota namiguje, ne da bi jih imenovala, na tri diplomate, ki jih je sovjetski tisk omenil v zvezi z aretacijo Penkovskega. To so pomočnik letalskega atašeja Davidson, drugi tajnik Robert German in ataše Hugh Montgomery. Ob isti priložnosti je tisk omenil tudi druga dva ameriška diplomata, ki sta zapustila Sovjetsko zvezo, in angleškega industrijca Grevilla Wynnerja, ki je sedaj zaprt v Moskvi.

Danes začetek pogajanj med Indijo in Pakistanom

Sporazum med Kitajsko in Pakistanom o mejah - Peking se je sporazumel o meji tudi z Mongolijo - Indijska nota kitajski vladi

RAVALPINDI, 26. — Danes je prišla v Ravalpindi posebna indijska delegacija, ki bo začela jutri pogajanja o dokončni določitvi meje med Indijo in Pakistanom in glede Kašmira.

Včeraj je pakistanski predsednik Ajub Kan izjavil, da je moč najti pota za odstranitev težkoč pri pogajanjih o Kašmiru. Izjavil je, da Pakistan ne bo vztrajal na zahtevi, naj se prebivalstvo Kašmira izreče s plebiscitom za priključitev k Indiji ali Pakistanu. Dodal je, da bo Pakistan skrbno proučil druge morebitne predloge Indije.

Na drugi strani so danes javili, da sta Pakistan in Kitajska dosegla popoln načelen sporazum o dokončni določitvi svojih meja.

V Novem Delhiju so objavili danes indijski odgovor na kitajsko noto od 8. decembra. Indija je odgovorila 19. decembra. Nota pravi, da «Kitajska ne more pričakovati, da bo Indija sprejela tako imenovano črto dejanskega nadzorstva od 7. novembra 1959», ker med to črto ter črto dejanskega nadzorstva 8. septembra 1952, je po mnenju indijske vlade razlika nad 5300 kvadratnih kilometrov ozemlja, ki so ga zasedli Kitajci z invazijo in množičnimi napadi.

«Indijska vlada, nadaljuje nota, ne more dopustiti, da bi Kitajska obdržala prednosti, ki jih je pridobila s to invazijo indijskega ozemlja.» Nota obtožuje pekinško vlado, da grozi z napadom, če Indija ne sprejme «samovoljne črte nadzorstva od 7. novembra 1959», ter da se poslužuje ukazovalnega in diktatorskega tona.

Agencija «Nova Kitajska» je javila, da so se kitajske čete še dalje umaknile z vzhodnega sektorja meje.

Iz Colomba javljajo, da bo predsednica cejlonske vlade gospa Bandaranajke prišla 31. decembra v Peking, kjer bo izročila predloge šestih afriških in azijskih držav za sporazum. V Novi Delhi bo gospa Bandaranajke prišla 9. januarja; v Colombo se bo vrnila 15. istega meseca.

Izpustili so tisoč kubanskih kontrarevolucionarjev

MIAMI, 26. — Po sporazumu kubansko vlado o plačilu odškodnine za izpustitev kubanskih kontrarevolucionarjev so začeli prevažati izpuščene ujetnike z ameriškimi letali v Miami na Florido. Včeraj so pripeljali na Florido zadnjo skupino ujetnikov. S posebno skupino je prispel v Miami tudi advokat Donovan, ki se je pogajal s kubansko vlado. V Miami so pripeljali tisoč od skupnih 1113 ujetnikov. V kubanski prestolnici menijo, da bo potrebno za prevažanje živil in zdravil v vrednosti skoraj 63 milijonov dolarjev, približno šest mesecev.

Eden od voditeljev pojkusa invazije Kube v aprilu 1961 Manuel Artime, ki je bil tudi izpuščen in je prišel v Miami, je izjavil, da je kubanska vojska premočna, da bi jo lahko premagali s podobnimi akcijami. Izjavil je, da bi bila potrebna «za zrušitev Castrovega režima vojna konvencionalnega tipa», in da bi morale države Latinske Amerike skupno nastopiti v tem smislu.

Glede neuspeha invazije lanskega leta je Artime izjavil, da so se mu načrti «zdeli primerni s strateškega stališča». Kar se tiče vzrokov neuspeha, pa je dejal, da rajši molči, «da ne kompromitira povratka na Kubo».

Neki drugi izpuščen ujetnik po imenu Ubises Carbo je izjavil, da so kubanski bombniki med invazijo potopili ladjo, polno municije. Dalje je izjavil, da Američani niso izpolnili obljube o letalski podpori kontrarevolucionarjem.

Danes so sporočili, da je več sto sovjetskih strokovnjakov zapustilo Kubo s sovjetskim parnikom «Admiral Nažimov». Ameriško poveljstvo za letalstvo je sporočilo, da so v soboto opazili na radarjih sovjetsko letalo «Tu-114», ki je v višini enajst tisoč metrov letelo v Havano. Lovska letala so se dvignila, da letalo identificirajo, in nato je sovjetsko letalo nadaljevalo pot. «Tu-114» je ogromno letalo, ki lahko pelje od 170 do 220 potnikov in je najnovejše sovjetsko letalo. V diplomatskih krogih v Havani trdijo, da bodo verjetno uvedli redno neposredno progo med Havano in Sovjetsko zvezo. To bo najdaljša proga na svetu brez vmesnih postaj. Uradno so javili, da so uvedli tudi redne letalske proge med Havano in Mehiko ter v notranjosti Kube s sovjetskimi letali «Il-18», ki so jih nedavno kupili.

Zorin je bolan

NEW YORK, 26. — V zvezi z nadomestitvijo Valerijana Zorina z novim predstavnikom SZ v OZN je predstavnik sovjetske delegacije izjavil, da je treba ta sklep pripisati predvsem slabemu zdravju Zorina. Dodal je, da bo Zorin še dalje ostal pomočnik zunanjega ministra. Ker je bolan na srcu, je moral lani zapustiti ženevska pogajanja o razorožitvi in oditi na daljši počitek v Sovjetsko zvezo ter en mesec v neko sovjetsko kliniko. Predstavnik je dodal, da se je Zorin vrnil v New York samo za ves čas trajanja dela skupščine OZN ter bo odpotoval iz New Yorka jutri. Toda ne more potovati z letalom, ker je bolan na srcu. Zaradi tega ni izključeno, da bo moral zaradi stavke pristaniških delavcev v ZDA odložiti svoj odhod.

Zorinov naslednik Nikolaj Federenko bo prišel v New York prihodnji mesec. Predstavnik je izjavil, da Federenko dobro govori japonščino, kitajščino in francoščino, toda govori slabo angleščino.

Kar se tiče povratka Kuznjecova v ZDA, je predstavnik izjavil, da je treba glede tega vprašati voditelja ameriških pogajalcev McCloya. Dodal je: «Kuznjecov je obrazložil sovjetsko stališče glede najboljše formule, da se uradno likvidira kubanska kriza, in McCloy nima drugega dela, nego da podpiše to formulo. Tedaj se bo Kuznjecov lahko vrnil v domovino.»

DANES

Vest, ki je med božičnimi prazniki nekoliko zastrla komentarje o dogovorih med Kennedyjem in Mac Millanom, je prišla iz Tunizije, kjer je vlada že v ponedeljek sporočila, da je zatrla zaroto baje tristo oseb, od katerih so jih že mnogo aretirali. Zarotniki, med katerimi je več vojakov in celo častnik iz osebne straže predsednika Burgibe, so hoteli Burgibo ubiti. Burgiba je sam izjavil, da je treba pripisati čudežu, če je ostal živ. Baje so zaroto organizirali člani gibanja Salaha Ben Jusefa, ki je bil ubit lansko leto v Frankfurtu.

Med komentarji o rezultatih sestanka Kennedy-Mac Millan pa je morda najbolj zanimiv tisti, ki pravi: «Vse se je začelo z obiskom ameriškega tajnika za obrambo McNamare pri de Gaullu med zadnjim zasedanjem NATO. Tajnik je izjavil, da po poročilih, ki jih ima vlada ZDA v rokah, ne bi nobeno od letal, ki so predvidena kot prva opora za francosko udarno silo, moglo doseči svojih ciljev v Sovjetski zvezi.» To je povedal Kennedy tudi Mac Millanu in mu je baje predložil tudi dokaze v opravičilo za prekinitev izdelovanja raket «Skybolt». Zato je razumljivo, da mora de Gaulle sedaj precej razmišljati in ni gotovo, da bo Kennedyju odgovoril negativno.

Sicer pa bo imel Kennedy v prihodnjih dneh dva težavna opravka: 1. borbo z opozicijo, ki nasprotuje njegovemu sklepu o prekinitvi izdelave «Skybolta», čemur nasprotuje predvsem bivši minister za letalstvo in neki senator iz Kalifornije, kjer ima sedež večina letalske industrije, in 2. Kennedy se je znašel v precejšnji zadregi spričo ponovne stavke pristaniških delavcev, ker «baroni jekla» zahtevajo njegov odločen nastop proti delavcem, češ da je tako nastopil tudi proti njim, ko so zvišali cene.

Vsekakor pa je pomembnejša od teh komentarjev U Tantova poslanica ob koncu letošnjega leta, ki vsebuje zahtevo po prekinitvi vseh jedrskih poizkusov, kar bi bil prvi korak na poti k razorožitvi, sicer bo prišlo do resne nevarnosti jedrskega uničenja sveta. U Tant je tudi ugotovil, da je konec leta prišlo do znatnega zmanjšanja mednarodne napetosti, ter da je OZN vnovič pokazala vsemu svetu svojo koristnost v odločilnih dneh kubanske krize. Gospodarska komisija OZN za Evropo pa v svojem poročilu ugotavlja, da odpade zdaj na šest držav zaprtega evropskega skupnega tržišča nad 25 odstotkov celotne vrednosti svetovnega blagovnega prometa. V poročilu se poudarja, da gre za nevarno regionalno krepitev trgovine navznoter v škodo razvijanja blagovnega prometa na širšem svetovnem tržišču.

Šele včeraj se je zvedelo, da je indijska vlada 19. t. m. odgovorila kitajski, da ne more sprejeti črte od 7. novembra 1949, ker gre za 5.300 kv. km ozemlja, ki so ga zasedli Kitajci z invazijo in z množičnimi napadi. Iz Pekinga pa so sporočili, da se kitajske čete še nadalje umikajo z vzhodnega odseka meje.

Po aretaciji Olega Penkovskega, ki je obtožen vohunstva v korist ZDA, je vlada ZSSR poslala vladi noto, naj «vskladi delovanje svojih zastopnikov s položajem diplomatov.» V Washingtonu so izjavili, da so sovjetske obtožbe neutemeljene.

S Kube so na podlagi sporazuma o plačilu odškodnine odpeljali med prazniki na Florido v ZDA že skoraj vse ujetnike. Gre za 1113 ujetnikov, za katere bo kubanska vlada prejela za 63 milijonov dolarjev živil in zdravil.

U Tant poudarja v poslanici ob koncu leta nujnost ukinitve vseh jedrskih poizkusov

Poročilo gospodarske komisije OZN za Evropo priča o nevarnosti evropske gospodarske skupnosti za razvijanje svetovne trgovine

NEW YORK, 26. — Glavni tajnik OZN U Tant je objavil poslanico ob koncu leta, v kateri poudarja, da je najnujnejši ukrep prekinitev vseh jedrskih poizkusov. Pri tem dodaja, da bi to bil prvi korak na poti razoro žitve, glede katere je potrebno napredovati, ker se drugače tvega jedrsko uničenje.

U Tant dodaja, da je v letu, ki gre sedaj h koncu, prišlo do znatnega zmanjšanja mednarodne napetosti. OZN je pokazala vsemu svetu svojo koristnost v odločilnih dneh kubanske krize.

U Tant izraža zatem željo, da bi OZN v prihodnjem letu skušala vedno bolj razviti gospodarsko in socialno blaginjo vsega človeštva. «Gospodarski in socialni napredek razvijajočih se dežel, poudarja U Tant, bi olajšal razorožitev in prihranke nad neproduktivnimi vojaškimi izdatki, pri čemer bi hkrati pripeljal do zmanjšanja napetosti na svetu.»

Gospodarska komisija OZN za Evropo je objavila poročilo, v katerem je rečeno, da se trgovinska ekspanzija zahodnoevropskega skupnega tržišča pospešeno nadaljuje, tako da odpade na šest držav tega zaprtega tržišča zdaj nad 25 odstotkov celotne vrednosti svetovnega blagovnega prometa.

Poročilo poudarja, da se delež evropske gospodarske skupnosti v mednarodni blagovni izmenjavi iz leta v leto naglo veča, kar priča o nevarni regionalni krepitvi trgovine navznoter v škodo razvijanja blagovnega prometa na širšem svetovnem tržišču.

Tako je na EGS odpadla leta 1957 petina skupne svetovne trgovine, 1960. leta 23 odst., lani pa že četrtina svetovnega prometa.

Objava teh podatkov v sporočilu evropske gospodarske komisije OZN potrjuje, da so ta gibanja na «stari celini» nevarna za splošna gibanja v svetovni trgovini. Evropa je zdaj največje svetovno tržišče, ki nadzira 53 odst. uvoza in 52 odst. izvoza na svetu. Samo v zadnjem letu dni je Evropa povečala delež v svetovnem uvozu za 3 odst. in v izvozu za 2 odst. Evropski uvoz se je nekoliko hitreje povečal spričo negativne bilance v blagovni izmenjavi z ZDA.

V svetovni trgovini promet najhitreje narašča znotraj EGS, kar potrjuje, da se ta gospodarska organizacija čedalje bolj zapira vase. V zadnjem letu se je ta promet povečal za celih 12 odst. Naglo narašča tudi promet med vzhodnoevropskimi državami, na katere že zdaj odpade 6,6 odst. svetovne trgovine. Leta 1961 so te države povečale medsebojno trgovino za 9 odst. Izvoz iz Zahodne v Vzhodno Evropo se je v minulem letu povečal za 8 odstotkov. uvoz pa za 6 odst.

Vrednost svetovne trgovine doseže nad 135 milijard dolarjev na leto. Vznemirljivo pa je, da se večina mednarodne izmenjave koncentrira v industrijsko razvitih državah. Sodijo, da odpade na ZDA in EGS zdaj približno polovica svetovnega blagovnega prometa.

V poročilu gospodarske komisije je nadalje rečeno, da se je trgovina med zahodnoevropskimi državami četrtino hitreje razvijala od trgovine v vzhodnoevropskih državah. Trgovina med Sovjetsko zvezo in Kitajsko se je v zadnjih dveh letih zmanjšala za 55 odst. Sovjetski zvezi, ki je največji faktor v proizvodnji blaga za izvoz med socialističnimi državami, pa je uspelo v teh dveh letih povečati vrednost prometa z ostalim svetom za 30 odst.

Rezultati vzhodnoevropske zunanje trgovine kažejo, da pojema tempo njene ekspanzije. Poročilo gospodarske komisije pravi, da se je vrednost te trgovine povečala za 7,5 odst. v letu 1961 (10 odst. v letu 1960 in 18,5 odst. v letu 1959)

Analiza vseh teh podatkov o evropski zunanji trgovini na svetu kaže, da nadalje slabi vloga razvijajočih se držav na mednarodnem tržišču. Zlasti je očitna premajhna izmenjava Evrope z afriškimi, azijskimi in latinskoameriškimi državami. Ta izmenjava ne doseže skupne vrednosti trgovine EGS.

Gaitskell odložil obisk v SZ

LONDON, 26. — Voditelj angleške laburistične stranke Gaitskell je iz zdravstvenih razlogov odložil svoje potovanje v Moskvo, kamor je imel oditi 1. januarja na vabilo sovjetske vlade. Gaitskell je dobil influenco in tudi začetek pleuritisa. Izjavil je, da upa, da bo lahko obiskal Sovjetsko zvezo pozneje.

Za povečanje invalidnine vojnih invalidov v FLRJ

BEOGRAD, 26. — Zvezni organi proučujejo možnost spremembe sedanjega sistema zaščite vojnih invalidov, to je povečanja dosedanje invalidnine ter zboljšanja položaja določenih kategorij in boljše ureditve nekaterih pravnih vprašanj s področja invalidskega zavarovanja. Te spremembe so postale neobhodne, ker se višina invalidnin in invalidskih prejemkov ni spremenila od leta 1959, čeprav so se medtem življenjski stroški povečali in so bile izvršene velike spremembe v sistemu socialnega in zdravstvenega zavarovanja. Povečanje invalidnine bi zadelo okrog 55.000 vojnih invalidov. Proučujejo se tudi možnosti uvedbe posebne ortopedske dokladе, možnosti priznanja pravic na plačilo prispevkov, ki ga plačujejo socialnemu zavarovanju za svoje spremljevalce, in zboljšanja položaja družin, ki so izgubile svojega hranitelja.

Nove eksplozije v SZ

WASHINGTON, 26. — Ameriška komisija za atomsko energijo je danes javila, da je Sovjetska zveza od 23. do 25. decembra izvršila nekaj jedrskih poizkusov v zraku. Ena od atomskih bomb je imela moč približno 20 megaton.

PO UKINITVI SPOPOLNJEVANJA RAKETE «SKYBOLT»

Ameriška opozicija pripravlja napad na Kennedyjevo politiko

Sindikati pristaniških delavcev so odbili poziv predsednika, naj odložijo stavko

PALM BEACH, 26. — Predsednik Kennedy bo sprejel jutri v Palm Beachu, kjer je te dni na počitku, tajnika za obrambo McNamaro, njegovega pomočnika Gilpatrica in načelnike glavnega štaba.

Predstavnik Bele hiše Salinger je izjavil, da namerava Kennedy proučiti z voditelji Pentagona vojaški položaj ob koncu leta in začeti pripravljanje vojaškega proračuna.

Danes popoldne je Kennedy sprejel tajnika za zaklad Douglasa Dillona. Zjutraj pa je govoril z demokratičnim senatorjem Mansfieldom o zakonodajnem programu, ki ga bo predsednik predložil kongresu ob začetku novega zasedanja.

V prihodnjih tednih bo moral Kennedy začeti celo vrsto težavnih bitk. Predvsem bo imel opravka s poizkusi opozicije, da razveljavi sklepe, o katerih se je na Bahamskih otokih sporazumel z Mac Millanom, zlasti pa sklep o ukinitvi izdelovanja rakete «Skybolt».

Desničarska opozicija je napovedala, da hoče «razčistiti» vprašanje «Skybolta», ko se bo začelo novo zasedanje kongresa. Komisija za oborožene sile v senatu bo zadevo skrbno proučila. V krogih kongresa izjavljajo, da bo komisija popustila samo spričo tehničnih in strateških pogledov ne pa enostavno iz finančnih vzrokov. Komisija se bo hotela namreč prepričati, da bo raketni izstrelek, ki bi ga morala prevažati pilotirana letala, res zastarel, ko bo dokončno spopolnjen. Če ne bo komisija prišla do tega zaključka, bo predložila kongresu poročilo, s katerim bo zahtevala nadaljevanje izdelovanja tega izstrelka ne glede na sporazum z drugimi državami o vrsti jedrske oborožitve za njihove oborožene sile. Opozicija se bo zavzemala torej predvsem za ameriški «Skybolt», t.j. prav nasprotno od tega, kar hoče Kennedy s svojimi svetovalci.

Med najbolj zagrizenimi zagovorniki strateške linije, ki terja, naj se poleg najmodernejšega orožja obdržijo tudi druga pomožna sredstva, kakor so strateški bombniki, oboroženi z bombami in z izstrelki, sta bivši minister za letalstvo Stuart Symington in Clair Engle, senator iz Kalifornije, kjer ima sedež večina aeronavtske industrije. Voditelj republikanske desnice Goldwater se je že postavil v prve vrste pri ofenzivi proti vladi in je komisiji za oborožene sile v senatu sporočil, da bo zahteval obširno debato glede «Skybolta».

Prihodnje dni bo moral Kennedy razen tega zavzeti stališče glede stavke pristaniških delavcev. Stavka se je začela v ponedeljek. To je že druga stavka teh delavcev v zadnjih treh mesecih. Oktobra so pristaniški delavci stavkali štiri dni in so se nato morali vrniti na delo na podlagi tako imenovanega Taft-Hartleyjevega zakona ter niso smeli stavkati naslednjih osemdeset dni. Sedaj je to obdobje poteklo in zato so spet začeli stavkati, ker delodajalci niso sprejeli njihovih zahtev za izboljšanje plač. Predsednik Kennedy je pozval sindikate, naj stavko prekinejo za naslednje tri mesece, toda sindikati so ta poziv zavrnili.

Kennedy je sedaj precej v zadregi zaradi odločnega stališča, ki ga je bil svoj čas zavzel proti «baronom jekla» ko so zvišali cene. Ti sedaj pritiskajo na predsednika, naj prav tako odločno nastopi proti stavkajočim pristaniškim delavcem. Verjetno bo Kennedy odločno nastopil, pri čemer bo imel izgovor, da je močni sindikat zavrnil njegov poziv na začasno odložitev stavke. Vendar pa predsednik ne more začeti takojšnje akcije, t.j. ne more ustaviti stavke, ki se je začela. Ni pa izključeno, da bo zahteval sprejem nekaterih ukrepov, ki jih je že predvidevala vlada za reformo sindikalne zakonodaje za primere stavk «na življenjskih sektorjih gospodarstva». Ti načrti predvidevajo razne oblike obvezne arbitraže v sporih, kateri sindikalni voditelji odločno nasprotujejo. Zato bi utegnil Kennedy pritisniti na kongres, naj nujno prouči take ukrepe, ali pa bi utegnil groziti s tako akcijo, da bi dosegel svoj namen.

SEUL, 26. — Predsednik južnokorejske republike general Park Čung je razglasil danes novo ustavo, ki jo je pripravil vojaški režim, ki je sedaj na oblasti.

Burgiba o zaroti

TUNIS, 26. — Tunizijski predsednik Burgiba je danes izjavil, da je bila zarota, ki so jo bili nedavno odkrili v Tuniziji, naperjena proti njemu. V ponedeljek je namreč tunizijska vlada sporočila, da so zatrli to zaroto, v katero so bili vpleteni nekateri predstavniki tunizijskih oboroženih sil. Uradno so tudi javili, da je skupina zarotnikov dobivala navodila iz tujine. V trenutku, ko so zarotniki skušali nastopiti, se je predsednik Burgiba odpravljal na inšpekcijsko potovanje v bližini meje ob Alžiriji, v mesto Le Kefe. Zarotniki so skušali izkoristiti trenutne gospodarske težave v Tuniziji in brezposelnost za izvedbo svojega načrta.

Burgiba je govoril danes na zborovanju žensk v Le Kefu in je izjavil, da je treba pripisati pravemu čudežu, če je še živ. Povedal je, da je bil med zarotniki tudi neki častnik njegove osebne straže po imenu Kebair Mehrezi. Ker je vedel za geslo, ki je potrebno za vstop v predsedniško palačo, se je pripravil, da bi vodil morilce do predsednikove postelje, kjer je spal. Predsednik je izjavil, da so ga nameravali zarotniki umoriti pred njegovim odhodom v Le Kefe. Na koncu je Burgiba izjavil, da bo sklical posvetovanje z voditelji stranke neodestur.

Danes so bila v vsej Tuniziji zborovanja sindikatov in političnih skupin, na katerih so obsodili zaroto proti Burgibi. Oblasti še vedno odklanjajo podrobnejše podatke o pripravah za umor. Baje je bilo v zaroto vpletenih okoli tristo oseb, od katerih so mnoge že aretirali. Baje so zaroto organizirali člani gibanja Salaha Ben Jusefa, ki je bil ubit lansko leto v Frankfurtu.

WASHINGTON, 26. — Ameriška ustanova za mednarodni razvoj (IDA) je sporočila, da je dovolila ZAR posojilo 30.600.000 dolarjev za zgraditev termoelektrične centrale.

Edvard Kardelj odpotoval v Irak

BOMBAJ, 26. — Podpredsednik zveznega izvršnega sveta FLRJ Edvard Kardelj s soprogo in sodelavci je na poti po Indiji prispel danes v Bombaj. Včeraj si je Kardelj ogledal kulturne spomenike v Adžanti in Elori, kjer so na goste napravile poseben vtis freske v Adžanti.

Danes pa se bo Kardeljev uradni obisk v Indiji zaključil. Med svojim devetdnevnim obiskom v tej prijateljski državi je Kardelj obiskal številne kraje te velike dežele in se seznanil s zgodovinskimi in kulturnimi spomeniki Indije. Poleg tega je imel Kardelj zelo intenzivne razgovore s predsednikom vlade Nehrujem o aktualnih mednarodnih vprašanjih in vprašanjih s področja dvostranskih odnosov. Med temi razgovori so ugotovili, da imata obe državi enake oziroma zelo podobne poglede in ocenjevanja do osnovnih vprašanj, in so poudarili važnost vloge izvenblokovskih dežel ter ostalih naprednih sil na svetu v borbi za ohranitev miru in miroljubno reševanje sporov. Na teh razgovorih so indijski voditelji seznanili Kardelja s svojim stališčem v indijsko-kitajskem sporu. S svoje starni je Kardelj prikazal stališče Jugoslavije, ki je proti uporabi sile v reševanju mednarodnih nasprotij, in je izrazil upanje, da se bodo našli častni pogoji za rešitev spora s pogajanji.

Nocoj je Kardelj priredil slovesno večerjo na čast guvernerju države Maharastre, Vidjaji Lakšmi Pandit. Nato je Kardelj odpotoval s soprogo in z ostalimi člani svojega spremstva s posebnim letalom na uraden obisk v Irak.

V zvezi s tem obiskom je iraški zunanji minister Hašim Džavad izjavil, da pomeni obisk podpredsednika Kardelja nov korak k sodelovanju med Jugoslavijo in Irakom. «Jugoslavija je bila med prvimi državami, je dejal minister, ki so priznale našo revolucijo, kar kaže, da je Jugoslavija vedno na strani revolucionarnih gibanj, ki se borе za osvoboditev. Jugoslavija je bila prav tako med prvimi državami, ki so imenovale svoje diplomatsko zastopstvo v Bagdadu, kar je bila lepa priložnost za jugoslovansko vlado, da oceni novo revolucionarno gibanje v Iraku, medtem ko smo mi s tem nekaj več zvedeli o Jugoslaviji».

«Naši državi, je nadaljeval Hašim Džavad, tesno sodelujeta v vrsti mednarodnih vprašanj, posebno v okviru Združenih narodov. Bolj ali manj so naši pogledi zelo podobni, ker Jugoslavija in Irak zaupata v napredek in mir na svetu». Iraški zunanji minister je poudaril, da si v Iraku mnogo obetajo od Kardeljevega sestanka s predsednikom Kasemom, zlasti za nadaljnji razvoj med Irakom in FLRJ.

Podpredsednik zveznega izvršnega sveta FLRJ Edvard Kardelj je med svojim obiskom v Novem Delhiju položil venec na grob indijskega voditelja Gandija

Kako so se Slovenci spremenili v dobi med dvema vojnama

(Ivan Regent-Ivan Kreft: Progresivna preusmeritev političnega življenja med vojnama v Sloveniji in Trstu)

Ta knjiga o tem, kako so se slovenske množice med dvema vojnama premaknile s svojih še avstrijsko konservativnih stališč na naprednejša, je v svoji zgoščenosti od dobrih dvesto strani, ravno pravšnja, pravi politični priročnik, da tudi navaden bralec takoj zagrabi pravo nit razpleta in vrhunce politične akcije v takratnem razgibanem času.

Dva pisca sta obravnavala to snov: Ivan Regent za Primorsko pod Italijo, Ivan Kreft za Slovenijo.

Regentova razprava je nujno kratka, nekaj komaj čez trideset strani, saj je trajalo javno politično gibanje med Slovenci in Hrvati v Julijski krajini, pa čeprav ves čas pod najhujšim fašističnim terorjem, komaj sedem let, od 1918—1926, do popolne prepovedi vseh nefašističnih strank. Kaj je ugotovil Regent najpomembnejšega na teh svojih straneh: Slovensko in hrvatsko socialistično gibanje je bilo na Primorskem, v Trstu, Istri in drugod zmerom bolj radikalno kakor v drugih slovenskih pokrajinah v notranjosti (Kranjska, Štajerska). Večina slovenskih in italijanskih socialistov, zlasti vodilnih, je bila med prvo vojno, za samostojni Trst. Do vojne so bili slovenski socialisti na Primorskem vodilni v Jugoslovanski socialistični stranki. Po prihodu Italijanov so najprej ustanovili že zgodaj 1919 'Neodvisno socialistično stranko Slovencev in Hrvatov' v Julijski krajini, čez nekaj mesecev so istega leta pristopili k Socialistični stranki Italije, a na kongresu te iste socialistične stranke v Livornu 1921 je od socialističnih italijanskih federacij samo federacija Julijske krajine oddala večino glasov za ustanovitev komunistične partije Italije. A ravno slovenske sekcije so v Livornu glasovale skoraj stoodstotno za komunistično partijo, ter so tudi pri slovenskem glasilu «Delo», brez trenja kar gladko isti ljudje naprej pisali kot uredniki odtlej komunističnega glasila. Potemtakem so bili slovenski delavci na Tržaškem in sploh Primorskem, najprej najbolj radikalni v Avstriji v takratni 'Jugoslov. socialistični stranki' in nato najbolj radikalni v italijanski socialistični stranki od 1919—1921, ter končno po svoji veliki večini od takrat pa do današnjih dni v italijanski komunistični stranki. Kot vidimo traja ta radikalizem slovenskih tržaških delavcev že precej desetletij. Komunistična stranka je imela, edina od slovenskih strank pod Italijo, močno klasično strankino organizacijo v ilegali in je zato tudi po najhujših udarcih znova ponovno oživela. Zanimivo je tudi, da je uredništvo «Dela» od 1921 naprej pravzaprav vodilo organizacijsko in ideološko partijsko delo, ker je bil vodilni center razdeljen na tri frakcije in zato pasiviziran. Občudovanje vzbuja dejstvo, da je slovensko najprej socialistično in nato komunistično delavsko gibanje reševalo zamotana vprašanja večnarodnih sindikatov, problem delavske izobrazbe in kulture, probleme boja «proti zatirajočemu narodu», problem obrambe pravic zatiranega naroda, odnos do gibanja zatiranega naroda in do voditeljev tega gibanja; delikatni problem čuta manjvrednosti delavcev zatiranega naroda in «zatirajočega naroda». Te probleme so slovenski in hrvatski socialisti Primorske načelno rešili pravilno že davno pred drugo svetovno vojno.

KAKO SO SLOVENSKI INTELEKTUALCI IN KMETJE ZAČELI NAPREDNO MISLITI?

Čisto drugačna kot življenje primorskih Slovencev pod fašistično Italijo je bila javna politična razgibanost v Sloveniji še celo v dobi šestojanuarske diktature. Ivan Kreft se je moral precej potruditi, da je stisnil na dobrih 150 strani dogajanja na političnem področju, ki so velik del slovenskega delavskega in kmečkega prebivalstva pripeljala med vojnama do naprednih pozicij «Ljudske fronte» in kasneje do sodelovanja v narodnoosvobodilni vojni. Kot na Tržaškem tako so sicer bile tudi v Sloveniji zrevolucionirane, takoj ob prevratu l. 1918, široke množice, a ni bilo nikjer nobene revolucionarne partije, ki bi znala ta revolucionarni zanos ustrezno usmeriti. Beograjska vlada je l. 1920, konec decembra, odpravila z Obznano, to je s prepovedjo komunističnega delovanja «komunistično nevarnost». Po svoje je za nas zanimiv uspešen boj ilegalne komunistične partije proti fašistični Orjuni. Temelje uspešnemu obrambnemu boju proti Orjuni je postavil Primorec Franjo Vulč iz Čezsoče, ki ga je kasneje l. 1925 policija v Beogradu na zverinski način ubila. Kot se navadno dogaja z emigranti, ki jih preženejo razni režimi iz njihovih domačih krajev, so tudi primorski emigranti v prvih povojnih letih prešli v precejšnjem številu v orjunaške vrste, torej v podobno fašistično organizacijo, ki je nje same pregnala iz Primorske.

Dolgo vrsto let je jugoslovanska komunistična partija delala pogrešek za pogreškom: se v večnarodni državi ni zavedala pomena narodnega vprašanja, se stalno cepila na razne frakcije ali pa nesmiselno v mirnem času pozivala k oboroženi vstaji proti vojaški kraljevi diktaturi.

Korenito se je spremenila situacija po letu 1935, ko so se začele majati opore diktature in so bili beograjski režimi prisiljeni razpisovati politične in upravne volitve. Prvo oporo je dobila partija s svojim sodelovanjem v občinskih volitvah, največ pa je pridobila ljudi iz vseh taborov za množično narodnoobrambno delo proti hitlerizmu, ki se je širil tudi po Sloveniji. Naravnost množični razmah pa je zavzelo komunistično delovanje po ustanovitvi samostojne slovenske komunistične partije v aprilu 1937. Pod geslom proti vojni in proti fašizmu so komunisti pridobili vse sloje slovenskega prebivalstva, tudi iz meščanskega tabora. Tiste sile, ki so se borile proti hitlerizmu v zadnjih letih pred drugo svetovno vojno, so bile duhovno pripravljene, da se najdejo skupaj v pravi vojni proti nemškemu militarizmu, ko so 27. aprila 1941 Jugoslovani vrgli rokavico Hitlerju v obraz.

V Kreftovi študiji so že vključena najnovejša odkritja in pa sintetične formulacije piscev o tej revolucionarni dobi. Analogije so tudi tu s situacijo na Primorskem: «Delo» je nosilo breme odgovornosti, ko so manjkali kadri, kot je list «Ljudska Pravica» okoli l. 1935 pravzaprav vodil borbo v stavkah in občinskih volitvah.

Dragocene so priložene «pripombe» o političnih, socialnih in gospodarskih elementih, in koristni bibliografski podatki o partijskih, splošno naprednih in sindikalnih listih in knjigah, za nas o ilegalnem «Delu» in «Iskri». R.

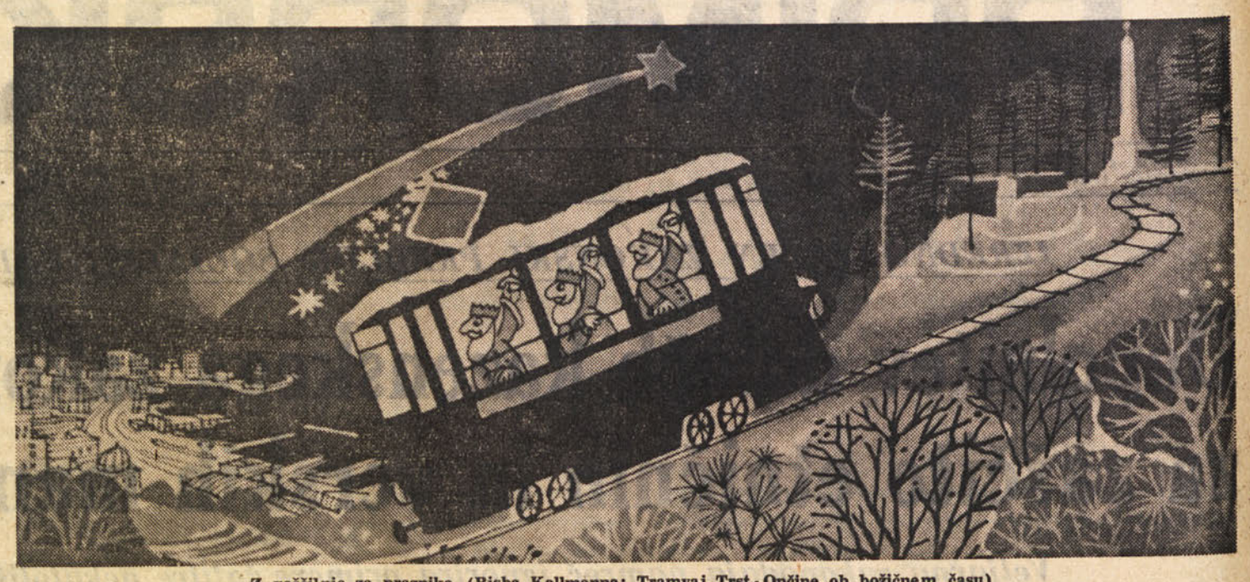

Z voščilnic za praznike. (Risba Kollmanna: Tramvaj Trst - Občine ob božičnem času)

Statuti obalnih občin in občani italijanske narodnosti

V ljubljanskem «Delu» je dr. Svetozar Polič napisal sledeči članek, ki ga zaradi poučne primerjave z razmerami pri nas v celoti ponatiskujemo:

Na osnovi stališč, ki jih je zavzela Zveza komunistov Jugoslavije v svojem programu iz leta 1958 in jih je še bolj določno izrazila v sklepih svojega Izvršnega komiteja leto pozneje — ta stališča so prišla do izraza v 46. členu osnutka nove zvezne ustave — ureja osnutek ustave socialistične republike Slovenije položaj narodnih manjšin v naši republiki na nov in v nekem smislu revolucionaren način. Naša socialistična skupnost vidi namreč v manjšinah, kot je dejal tov. Marinko v referatu na zasedanju Ljudske skupščine LR Slovenije 30. 10. 1962, «element zbliževanje med ljudmi in narodi, element bogatenja kulturne in človeškega sožitja» in ne neko nujno in nepotrebno zlo. Zato osnutek slovenske ustave ne zagotavlja samo na splošno in načelno narodnim manjšinam enakopravnost ter vsestranski razvoj in napredek, temveč v 11. členu ustanavlja oz. določa narodnostno mešana kot dvojezična območja, kjer sta oba jezika (slovenski in madžarski) popolnoma enakopravna, vsi prebivalci na teh območjih pa imajo enako pravico do uporabe svojega jezika v vsem javnem in družbenem življenju, v upravnih in sodnih postopkih ter v izobraževanju. Javni napisi, imena krajev, javni dokumenti in poslovanje upravnih ter sodnih organov je na teh območjih dvojezično.

Vse te določbe zvezne in republiške ustave je seveda potrebno za praktično izvedbo in uporabo še bolj konkretizirati. To je predvsem naloga občinskih statutov, ki naj to celotno problematiko urede čim bolj konkretno, popolno in kompleksno, za kar naj bi bili tudi v ustavi izrecno pooblaščeni.

Zato posvečajo že prvi osnutki občinskih statutov Izole, Kopra in Pirana (ki to materijo popolnoma enako obravnavajo in urejajo) temu vprašanju kar največjo pozornost.

Tako so že v splošnih določbah v dveh členih, v skladu z republiško ustavo, temeljne določbe o položaju občanov italijanske narodnosti v smislu njihove popolne enakopravnosti, o dvojezičnem območju in dvojezičnosti. Podrobneje pa je vsa ta problematika urejena v posebnem poglavju statuta o «položaju občanov italijanske narodnosti in dvojezičnosti». Tu se v 9 členih podrobno in konkretno urejajo pravice občanov italijanske narodnosti in obveznosti občine do njih, zlasti v pogledu njihovega šolanja in vključevanja v družbeno-politično življenje občine. Nadaljnjih 13 členov tega poglavja pa je posvečeno dvojezičnosti oziroma njeni uveljavitvi v državnih, delovnih in drugih organizacijah, ki pri svojem delu prihajajo v stik z občani obeh narodnosti, uporabi dvojezičnih obrazcev in tiskovin za vse prebivalstvo, dvojezičnosti sodnih in upravnih postopkov, v katerih bo italijanščina enakopraven uradni jezik s slovenščino, dvojezičnosti proslav in zborovanj, napovedovanj in obvestil na javnih mestih, zborov občanov, napisnih tabel, razglasov in plakatov, objavi odlokov in drugih aktov v obeh jezikih itd.

Če izberemo izmed vseh navedenih določil nekatera najvažnejša, vidimo, da se na primer glede učenja obeh jezikov v šolah v teh osnutkih določa:

«V vseh šolah s slovenskim učnim jezikom na dvojezičnem območju občine je italijanski jezik v vseh razredih obvezni učni predmet.

V vseh šolah z italijanskim učnim jezikom na območju občine je slovenski jezik obvezen učni predmet.»

Glede dvojezičnosti sodnih in drugih postopkov pa se določa:

«Zagotovljena je dvojezičnost sodnih in drugih postopkov. Kazenski in upravno kazenski postopek se vodita v narodnem jeziku obtoženega občana, vsi drugi postopki, v katerih nastopa ena stranka, pa v narodnem jeziku občana — stranke.

Postopki, v katerih nastopata dve ali več strank, od katerih je ena italijanske narodnosti, se vodijo v slovenskem in italijanskem jeziku.»

Glede na dvojezičnost proslav, zborovanj, zborov občanov in drugih javnih manifestacij, pa je v statutu predvideno:

«Proslave, zborovanja in druge javne manifestacije, ki so namenjene vsem občanom, morajo biti dvojezične, kar velja zlasti za govore in napovedi.

Napovedovanja in druga obvestila na avtobusnih postajah in drugih javnih mestih se morajo opraviti v obeh jezikih.»

«Zbori občanov v krajih, kjer živijo občani italijanske narodnosti, se opravljajo v slovenskem in italijanskem jeziku. Vsak občan uporablja svoj jezik, vsak potek zbora pa mora biti sproti prevajan iz enega v drug jezik. Če so na zboru samo občani, ki obvladajo oba jezika, lahko prevajanje odpade.

Organ, ki skliče zbor občanov, mora poskrbeti za prevod gradiva, ki je pripravljeno za zbor občanov.»

Marsikaj od vsega tega, zlasti na področju šolstva, kulturnega udejstvovanja manjšine, javnih napisov, dvojezičnih obrazcev, pravice do uporabe svojega jezika itd., je v naši konkretni praksi že uresničeno. Res pa je tudi, da bo potrebno še povečati napore v smeri dejanske uveljavitve dvojezičnosti v vsem javnem in družbenem življenju in v uradnem poslovanju ter premagati majhne kadrovske in organizacijsko-tehnične težave.

Dr. SVETOZAR POLIČ

KAJ NAPOVEDUJE EGIPTOVSKI ASTROLOG ZA 1963

Hruščov bo moral odstopiti Kennedy bo doživel atentat

Churchill bo umrl, v Španiji pa bo spet monarhija - V SZ bodo iznašli še nekaj hujšega, kot je vodikova bomba

KAIRO, 22. — Egiptovski astrolog Jusef El-Miniawi, ki je l. 1941 napovedal japonski napad na Pearl Harbour, zatrjuje, da bo l. 1963 sovjetski premier Hruščov podal ostavko po borbi za oblast v Kremlju.

Kennedy bo pri nekem atentatu sicer ostal živ, imel pa bo mnogo opravka s številnimi mednarodnimi problemi. Po napovedih astrologa se bodo l. 1963 začela tajna pogajanja med ZDA in LR Kitajsko. Sovjetski saboterji bodo izvedli v ZDA mnogo eksplozil, kar bo oslabilo položaj Kennedyja.

El-Miniawi je tudi eden izmed najbolj znanih egiptovskih hiromantov. Med njegovimi klienti je bil tako kralj Faruk kot Winston Churchill. Pred dvema letoma je El-Miniawi napovedal huda ideološka nasprotstva med SZ in LR Kitajsko. Sicer pa je tudi napovedal padec de Gaulla; ker pa še ni padel, ga sedaj El-Miniawi pušča na oblasti «za neki določen čas, nakar bo izginil s politične scene». (Ta napoved ni posebno težka...). To bo politični položaj tako spremenilo, da «bo prevrglo vse zahodne obrambne načrte».

Za prihodnjo svetovno vojno bo spet kriva Nemčija, Zahod (torej tudi Nemčija?) pa bo zmagal po težkih izgubah; toda svetovne vojne l. 1963 še ne bo. El-Miniawi pa dostavlja, da bo po vsem svetu do konca maja vrsta omejenih spopadov.

Sicer pa egiptovski astrolog še napoveduje:

1. Hruščov bo napovedal novo znanstveno odkritje vojaškega značaja, mnogo bolj mogočno kot je vodikova bomba.

2. Vzhod in Zahod se bosta še bolj zbližala proti skupnemu sovražniku: Kitajski.

3. ZDA bodo dosegle kompromis s Kubo.

4. V Angliji bo Winston Churchill nenadoma umrl. Zaradi vstopa Velike Britanije v Skupno tržišče bodo neredi in demonstracije.

5. Po začasnem miru bodo spet izbruhnile sovražnosti med Kitajsko in Indijo, vendar bo sklenjen sporazum, da bo mogoče rešiti spor med Indijo in Pakistanom.

6. Na Kitajskem bo zadušen upor.

7. V Španiji bo general Franco vzpostavil monarhijo.

8. V Turčiji bo revolucija in sabotaže.

El-Miniawi pa ne vidi v prihodnosti samo svetovne politike. Tako je napovedal smrt Marilyn Monroe in podobno usodo je napovedal tudi za Brigitte Bardot, toda ne za prihodnje leto, temveč po 30 letih.

Najmanj 17 mrtvih pri železniški nesreči v Angliji

CREWE (Anglija), 26. — Brzi vlak Glasgow-London se je v bližini angleškega mesteca Crewe zaletel v vlak Liverpool-Birmingham, ki je stal. Zadnja dva vagona tega vlaka sta zletela s tira. V obeh vlakih je bilo mnogo ljudi zaradi počitnic.

Reševalno delo, ki se je takoj pričelo, ovira hud mraz.

Po zadnjih vesteh je najmanj 17 oseb mrtvih, ranjenih pa čez 60. Med trupli, ki so jih doslej izvlekli iz razbitin, so trupelca treh otrok.

Sibirski mraz tudi v Italiji

SONDRIO, 26. — Mrzel val, ki je zajel že pred dnevi pokrajino Sondrio, je preteklo noč dosegel 25 in v nekaterih hribovitih predelih celo 35 stopinj pod ničlo. V samem mestu Sondrio je bilo ponoči 10 do 12 stopinj, takoj na periferiji pa že 17 stopinj pod ničlo.

Sicer so zabeležili danes sledeče najnižje temperature: Turin —10, Milan —8, Verona —7, Benetke in L'Aquila —4, Trst, Bocen, Bologna, Ancona in Potenza —3.

Po Apeninih je spet zapadlo mnogo snega, medtem ko ga je v zimskošportnih središčih Alpah dovolj že od prej. Tako so bila vsa ta središča zlasti danes deležna obilnega obiska, kolikor niso bila zasedena že prej.

V Abrucih je zaradi visokega snega mnogo krajev odrezanih od prometa. Sneg je tudi na otoku Sardiniji.

LONDON, 26. — Že četrti dan beležijo v Veliki Britaniji izredno ostre temperature. Že več let ni bilo tako mrzlega božiča. V Parizu je bila včeraj najvišja temperatura —5,7, kar je po mnenju strokovnjakov rekord za božični dan.

Prvič po 70 letih je v Lizboni včeraj temperatura padla pod ničlo, in sicer na —1. Toda v drugih krajih Portugalske je bilo tudi 14 do 15 stopinj pod ničlo. V Španiji so v zadnjih 24 urah tri osebe zmrznile. V Teruelu je bilo —15, v pokrajini Barcelone pa je 25 cm snega.

MODENA, 26. — V Apeninih je zaradi ledu na cesti Fiumalbo-Pievepelago zdrknil avto s 5 potniki v 500 m globok prepad ter padel v več kot 3 m globok sneg. Voznik je kljub rani na hrbteničnem vretencu prišel na cesto ter priklical pomoč. Zaradi ran je v bolnišnici umrla 9-letna hčerka. Ostali — žena in še dva otroka — se bodo morali zdraviti od 20 do 60 dni.

Tri dni in dve noči v steni pri mrazu 25 stopinj pod ničlo

CORTINA D'AMPEZZO, 26. — Štirje nemški alpinisti iz Münchena so danes zaključili dva zelo težka vzpona. Dva od njih sta plezala po Cassinovi poti na severni steni zahodnega vrha Lavareda ter sta bila v steni tri dni in dve noči. Na tem vzponu so predeli šeste višje težavnostne stopnje. Druga dva pa sta ponovila Abramovo pot po severni steni na Cima grande, kjer so tudi težave šeste višje stopnje. Poudariti je še treba, da je bila v teh dneh temperatura na področju Lavareda tudi čez 25 stopinj pod ničlo.

Tudi na Koroškem se najdejo nasprotniki kulturnega sodelovanja med sosedi

V našem listu smo že večkrat opozorili na plodno kulturno sodelovanje med Slovenijo in Koroško ter pri tem vedno primerjali, kako je v tem pogledu med Trstom in Slovenijo. Toda tudi na Koroškem ne gre vse prav gladko, to se pravi, so še vedno nekateri, ki bi želeli, da ne bi šlo gladko. (No, taki imajo pri nas mnogo podobnih). Med nedavno razpravo v koroškem deželnem zboru sta se po tej plati proslavila dva poslanca, ki pa sta takoj dobila primeren odgovor tudi z najvišjega mesta. Pod naslovom «Deželni glavar Wedenig v deželnem zboru: Koroški Slovenci so prav tako avstrijski državljani kot vsi drugi» piše celovški «Slovenski vestnik»:

Kakor smo na kratko poročali že v zadnji številki našega lista, je deželni zbor pretekli teden razpravljal in sklepal o deželnem proračunu za leto 1963. Proračunska debata je potekala razmeroma mirno in je bil predlog deželnega proračuna tudi sprejet brez večjih sprememb. Le med obravnavanjem poglavja «Kultura» je prišlo do izpadov, ki so bili vse prej kot kulturni, predvsem pa so znova pokazali, kako si gotovi ljudje zamišljajo prijateljsko sožitje med narodi in državami.

Posamezni poslanci OVP in FPO so namreč razpravo o problemih kulture, umetnosti in znanosti izkoristili za naravnost že «tradicionalne» izpade proti koroškim Slovencem in njihovim kulturno-prosvetnim organizacijam; poleg tega pa so se ostro izrekli tudi proti kulturni izmenjavi med Koroško in Slovenijo. Pri tem je vsekakor značilno, da sta tak odnos do kulturnih vprašanj najbolj odločno manifestirala prav poslanca, ki sta oba učitelja, torej kulturna delavca. Če pa upoštevamo, da sta oba — OVP-jevski Einspieler in FPO-jevski Silla — hkrati tudi glavna predstavnika tako imenovanih «vindišarjev», potem se pač ni treba čuditi, saj vsa umetno skonstruirana teorija o vindišarstvu v bistvu služi le enemu namenu: vnašati razdor med oba naroda v deželi in postavljati «železno zaveso» med sosednima državama. S tem se popolnoma ujema tako bojna napoved slovenskemu uradnemu jeziku in zahtevo po ugotavljanju manjšine, kakor tudi «kulturno» stališče, da bi bila sredstva, namenjena za kulturno izmenjavo med Koroško in Slovenijo, mnogo bolj koristno naložena za gradnjo pliberškega «Grenzlandheima» ali pa za koroško «Landsmannschaft»!

Na izpade proti koroškim Slovencem in proti kulturni izmenjavi s Slovenijo je poleg socialističnega poslanca Luptovitsa, kateri je dejal, da tisti, ki danes nastopajo proti kulturni izmenjavi med sosednimi deželami, živi še v 19. stoletju, odločno odgovoril tudi deželni glavar Wedenig. Poudaril je, da mora Koroška kot obmejna dežela izpolnjevati važno kulturno-politično nalogo. «Po mnenju šovinističnih krogov bi seveda morali postaviti steno proti našim sosednim državam, toda tako zadržanje bi bilo v dobi atomov in raket več kot nazadnjaško, kajti prav kulturna izmenjava pospešuje dolgo zaželeno sporazumevanje med narodi.» Ko je nakazal dosedanji uspešni razvoj kulturnih stikov med Koroško in Slovenijo, je deželni glavar potrdil tudi potrebo po gradnji lastnega poslopja za slovensko gimnazijo v Celovcu ter subvencije slovenskim prosvetnem organizacijam na Koroškem utemeljil s tem, da mora prav dežela zastopati stališče, ki ne loči marveč združuje, kajti «koroški Slovenci, ki žive že več stoletij na tej svoji zemlji, so prav tako avstrijski državljani kot vsi drugi in gre torej za domače kulturne organizacije in za deželane Koroške».

Razprava v deželnem zboru torej tudi v tem smislu ni pokazala kaj bistveno novega. Saj je bilo že doslej znano, kdo so krogi, ki vsako priložnost izkoristijo za strupene protislovenske izpade in kdo nasprotno tudi pred najvišjim deželnim forumom odločno zastavi besedo za enakopravnost koroških Slovencev ter za sporazumevanje med narodi. Pač pa je treba ugotoviti, da je prav ta razprava dala jasen odgovor tistim, ki so še pri zadnjih volitvah pred enim mesecem nasedli lepim besedam in obljubam «krščanske» OVP. Kajti za politiko stranke, ki pred volitvami lovi glasove na svoje «krščanske limanice», takoj po volitvah pa predstavnik iste stranke zamenja to «krščanstvo» za strupen šovinizem, je upravičena edinole ena ocena: dvoličnost!

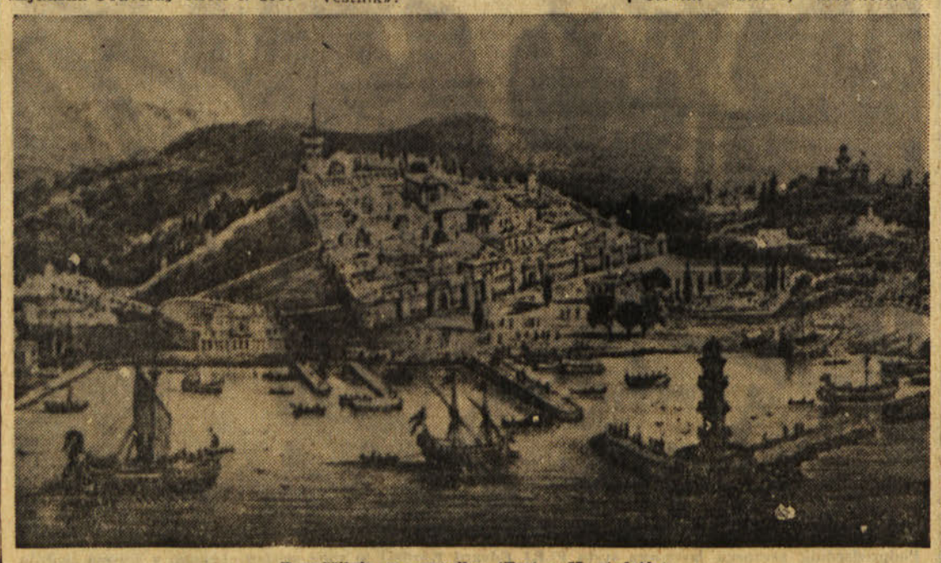

Z voščilnic za praznike. (Trst v II. stoletju)

Letošnja zbirka Prešernove družbe

Omenili smo že knjige Prešernove družbe, ki so jih člani družbe prejeli poleg Prešernovega koledarja. Štiri od teh knjig pa so prejeli tudi vsi tisti, ki so si nabavili Jadranski koledar za l. 1963. Roman «Atomska postaja» je napisal Halldor Kiljan Laxnes, islandski pisatelj, ki je že pred leti prejel Nobelovo nagrado in torej po tej plati ne potrebuje kakega posebnega priporočanja. Čeprav ni bil to pot slovenskim bralcem prvič predstavljen, lahko še vedno velja, da nam odkriva svojo malo nam znano domovino Islandijo, in sicer nam jo prikazuje v današnji dobi, ko je svet razcepljen na dvoje. Toda poleg atomske bombe je tudi človeška vera. V ta svet je vpletena živahna, pristna zgodba. — Roman Ivana Potrča «Srečanje» nas vodi v dobo narodnoosvobodilne borbe. Sam na sebi bi roman ne bil nič posebnega, če ne bi Potrč pogumno kazal ljudi v njih elementarni obliki, ne da bi jih umetno krojil in ustvarjal neresnične junake. — Poljak Arkady Fiedler, biolog, je še pred vojno odšel na raziskovanje v perujske Ande, koder teče reka Ukajala. Izpod peresa biologa je nastalo leposlovno delo «Ribe pojo v Ukajali», ki je bilo doslej prevedeno že v angleški, nemški, holandski, švedski in srbohrvatski jezik. V svojih opisih se pisatelj ustavlja pri favni in flori, pa poseže v zgodovino in riše tudi sodobnost. — Vsako leto izda Prešernova družba tudi po eno ali več knjig, ki jih lahko štejemo med poljudnoznanstvene. Taka je na primer knjiga «Kemija v službi človeka», ki jo je napisal Ivan Špolar. Če že samo površno pogledamo to knjižico, bomo videli, kako je kemija povezana z našim vsakdanjim življenjem, tako da res lahko rečemo, da je v naši službi. (Seveda pa pogosto to službo opravlja tako, da nam ni v največje veselje — ko n. pr. pomaga tistim, ki potvarjajo živila...). — Med Prešernovimi knjigami, ki jih niso prejeli kupci Jadranskega koledarja, lahko poleg Kemije navedemo takoj še knjigo «Elektrika za domačo rabo». Daleč za nami je že čas, ko je prišla elektrika v hišo šele za razsvetljavo. Danes je uporaba elektrike v vsaki hiši že tako vsestranska, da je kar potrebno o njej kaj več vedeti. V ta namen bo knjiga ing. Mitje Tavčarja kar zelo uporabna. — Afrika je danes tisti del sveta, ki bralce zanima zaradi naglega nastajanja novega v tistih deželah. Ta celina se je v kratkem času tako spremenila, da je vsak njen nekoliko let star politični zemljevid izgubil svojo veljavo. Skoraj istočasno s srbohrvatsko izdajo je izšla v slovenskem prevodu knjiga «Crno na belem», ki jo je po svojih vtisih na potovanju po zahodni Afriki napisal Oskar Davičo. Že med tem, kar je Davičo napisal, in med današnjo stvarnostjo je nastala razlika; vendar je knjiga ohranila svojo veljavo, ker je pisatelja zanimalo predvsem to, kar je namenjeno prihodnosti. — Končno je še knjiga «Vzpon in propad tretjega rajha». Na podlagi dokumentov, ki so bili zaplenjeni v raznih nemških arhivih, je William L. Shirer napisal obširno knjigo, toda slovenski prevod je le izbor iz te debele knjige. Toda odlomki so izbrani tako, da dajejo slovenski knjigi videz enotnega dela, ki zanimivo in nazorno podaja, kar naslov napoveduje. Mogoče je prav v tej skrčenosti posebna privlačnost knjige.

«Katerina Izmailova» rehabilitirana

MOSKVA, 26. — *Po l. 1936 so v Moskvi danes zvečer prvič uprizorili Šostakovičevo opero «Katarino Izmailovo». Na predstavi je bil sin Hruščova Sergej, zet Adjubej in mnogo znanih osebnosti. Navzoč je bil tudi avtor, ki mu je občinstvo po predstavi navdušeno ploskalo. (Najbrž zato, da bi se videlo, kako bodo opero sprejeli povprečni obiskovalci, je bil za ta večer napovedan «Seviljski brivec»). Uradna priemiera «Katarine Izmailove» bo 16. januarja. «Katarina Izmailova», opera v štirih dejanjih, je bila l. 1936 uprizorjena v navzočnosti Stalina. V partituri imajo trobila važno vlogo in zdi se, da so bila prav ta trobila Stalinu tako malo všeč, da je vstal in zapustil gledališče še pred koncem predstave. «Pravda» pa je drugi dan napadla «slabo glasbo» in predstave opere so bile odpovedane. Zdi se, da čaka sedaj «Katarino Izmailovo» sijajna kariera. Prihodnje poletje jo bodo uprizorili v londonskem «Covent Garden»; verjetno bodo nastopili pevci iz SZ.*

Maja meseca bo v Zagrebu II. mednarodni festival sodobne glasbe

V maju prihodnjega leta se bo v Zagrebu zbralo nad tisoč domačih in tujih izvajalcev, skladateljev in dirigentov na drugem mednarodnem festivalu sodobne glasbe. V devetih dneh festivala bo skupaj 33 glasbenih prireditev. Razen domačih ansamblov bodo sodelovali tudi člani hamburške državne Opere, simfonični orkester iz Moskve, krakowska filharmonija, francoski pihalni orkester, baletna skupina iz San Francisca, studio eksperimentalne glasbe iz Parizа in studio elektronske glasbe iz Milana. Festival bo posebno pozornost posvetil dvema velikima skladateljema našega stoletja, Albanu Bergu in Igorju Stravinskemu.

* * *

Na prihodnjem dunajskem festivalu nameravajo uprizoriti iz zapuščine Antona Wildgansa njegovo dramo «Hipodamia». Dunajsko gledališče «Atelier» bo tako prvič predstavilo javnosti delo, ki ga je pesnik napisal, ko je imel trinajst let.

Četrtkova črtica

«Kulakinja»

Upokojenka Olga Hvorostulina, poprej bolničarka, okorna starka, popolnoma sivolasa in črnih obrvi, z naočniki, je stopila iz trolejbusa. Opirajoč se na palico z gumastim nastavkom je odšla po ulici proti svoji hiši. V plašču iz težkega sukna, zavita v toplo ruto, obuta v škornje, je hodila počasi in previdno; bala se je, da bi ne padla, pa glasno premišljevala:

«To bi bila komedija, bog me varuj, ko bi se mi spodrsnilo pa bi padla in si kaj zlomila! In odpeljali bi me — prosim vas — v mojo bolnišnico. To bi bilo govorjenja!»

Tako je razmišljala, mrmrala in slednjič prispela do hiše. Stopiti bi morala le še prek majhnega trga ob šolskem dvorišču, ograjenem z novim lesenim plotom. Za trenutek je obstala, da bi se oddahnila pa premagala zadnjo oviro na svoji poti. Nenadoma je zagledala nekaj, kar je bilo krivo, da je v trenutku pozabila na vse jame in nevarnosti. Trinajstleten deček v odpetem plašču, z razvezano kučmo in povešenimi naušniki je strokovnjaško, počasi, kot dober poznavalec svojega posla trgal iz šolske ograje novo desko. Dva fantova pomočnika sta pozorno strežila in opazovala mimoidoče.

«Kaj počenjaš?» je z gromkim glasom vzkliknila Hvorostulina

Prestrašeno se je obrnil, skoraj sočasno izkušeno ocenil okornost nasprotnika in njegove omejene maneverske sposobnosti pa nadaljeval s trganjem že na pol izruvane deske. Toda Hvorostulina je hitela proti ograji, kolikor so jo nesle noge.

Fantje so jo čakali. Še v glavo jim ni padlo, da bi zapustili bojišče.

Hvorostulina je stopila k ograji. Fant, ki je trgal desko, si je porinil kučmo na tilnik in junaško stopal proti starki. Imel je izpit in bled obraz, bil je nepostrižen, s čopom in nekakšnim spogledljivim pogledom. Toda imel je dobre, temne in pogumne oči z dolgimi trepalnicami.

«Čemu počenjaš tole, nesrečnik!» je zasopihala Hvorostulina.

Nesrečnik je pogledal tovariša in skomignil z rameni. Kretnja je različno govorila: «Čemu mi zastavljaš takšno bedasto in odvečno vprašanje?»

Toda starka je navzlic temu čakala na odgovor. Prav tako odločno je ponovila:

«Govori: kaj počenjaš?!»

Nesrečnik je odgovoril različno in kratko:

«Ograjo podiram!»

Tovariša sta se zasmejala.

«Čemu podiraš šolsko ograjo?»

«Le kaj te to briga, babica? Kaj pa si?»

Hvorostulina je s palico udarila po zmrznjeni zemlji, trdi kot kamen.

«Le kako se me drzneš tikati? Lahko bi ti bila prababica, ne samo babica! Mar obiskuješ to šolo?»

«Ne drugo!»

«Če bi se učil v tejle, najbrž ne bi tega počenjal.»

«Najbrž.»

«Pa zakaj?»

«Zaradi tega, ker naša šola nima ograje. Kar na ulico stopimo.»

Presenečena Hvorostulina je nenadoma spremenila glas in nežno rekla:

«Kako se imenuješ?»

«Zorka.»

«Poslušaj, Zoro, pogovoriva se kot prijatelja. Čemu uničuješ ljudsko imetje?»

«Saj nič ne uničujem, le hokejsko palico bi si rad napravil.»

«Počakaj, morda se bova sporazumela! Kako bi bilo, če bi doma začel lomiti stol, da bi si, na primer, napravil sani....»

Zoru se je poblisnilo v očeh.

«Če stolu odlomimo zadnje noge,» je dejal tovarišem, «pustimo pa sprednje z naslonjalom, dobimo lepe finske sani — to je jasno!»

«Počakaj! Takole pravim: če bi doma, to govorim za primer, nalašč polomil stol: kaj bi se zgodilo? Kaj bi storila oče ali mati!?»

«Natepla bi me!»

«Tako, vidiš! Zato, ker si uničil lastno imetje. In mar je dovoljeno uničevati ljudsko imetje? Zoro? Saj je vendar vse naše! Tudi ta ograja. Če pa bi se vsakomur zahotelo odtrgati deščico iz ograje — kaj neki bi ostalo?! In koliko denarja stane! Kaj bi potem počeli? Z eno roko zidamo, z drugo podiramo. Kakšni gospodarji smo, kaj? Si me razumel?!

Zoro je molčal.

«Po očeh ti vidim, da si me popolnoma razumel! Torej — sva se sporazumela, da šolskih ograj ne bova več podirala, kaj? Pojdite zdaj, sprehodite se, tudi jaz pojdem.»

In tako je odšla, opirajoč se na palico, po zasneženi stezi, za njo pa so kot temna veriga ostajali sledovi. Hodila je in poslušala, kako so otroci za njenim hrbtom tolmačili nevsakdanje doživetje.

«Stara kokoš! Prišla je in se razkokodakala!»

«Nevarna ženska!»

Zoro pa je dejal samozavestno:

«Saj je nekdanja kulakinja! Mar ne veste!»

«Staro kokoš» in «nevarno žensko» bi Hvorostulina še nekako prenesla, toda «kulakinja» je bilo preveč.... Kot hči kmeta brez zemlje je že kot desetletno dekletce odhajala na dnino, po revoluciji pa je prišla v mesto in vse življenje delala kot bolničarka.... Kulakinja!.... Čemu je to rekel? «Morda zato, ker sem tako okorna, z naočniki in palico....»

Hvorostulina se je obrnila in odšla nazaj, proti fantom:

«In zdaj mi povej, čemu si mi dejal ‚kulakinja'?»

Zorka ji je hudobno odgovoril.

«Mislite, da vas ne poznamo?! Venomer nas napadate! Zdaj: ‚Ne trgajte cvetja!', Potem: ‚Ne podirajte ograje!' ‚Kaj počenjate!' In zdaj kot lisica: ‚To je naše, to je naše.' Nekoč je bilo vse tvoje: hiše, drevesa, prav vse! Zato se tudi tako jezиš in vsa drhtiš! In četudi drhtiš, svojega ne boš več dobila. Uh, kulakinja!»

Otroci so zbežali, Hvorostulina je ostala sama zraven šolske ograje. S težavo se je dokopala klopi in sedla, ne da bi odstranila sneg.

«Državljanka, čemu sedite tukaj? Morda vam je slabo?!»

Hvorostulina je dvignila glavo. Pred njo je stal moški v kratkem zimskem plašču s kučmo in visokimi suknenimi škornji.

Brkati, rdečelični obraz, poln prikupnih peg po nosu in licih, je izražal vznemirjenje in sočutje. Hvorostulina mu je nadrobno obrazložila svoje doživetje z Zorkom.

Moški je sočutno prikimaval in takoj soglašal.

Hvorostulina je govorila zanosno in s prepričanjem!

«Venomer nas napadate!' In v tem je tragedija, ker tudi drugi morda to vidijo, pa molčijo. Toda to je stvar vseh nas: staršev, učiteljev in drugih državljanov, razumnih namreč.»

«Tako je! Vsi odgovarjamo zanje. Kajti otroci so tisti, ki nas bodo zamenjali.»

Potem sta se še nekaj časa pogovarjala. Slednjič se je moški poslovil od Hvorostuline, ji zaželel lahko noč in odšel, vendar ne po cesti temveč po stezi, proti šolski ograji.

In tedaj je Hvorostulina videla, kako je začel majati desko, da bi dokončal posel, ki ga je začel deček Zorka. Prepadena spričo takšnega ravnanja, je Hvorostulina skoraj zašepetala:

«Kaj počenjate, človek!»

«Ta deska je vendarle skoraj popolnoma odtrgana!» je prijazno odgovoril moški. «Tudi jaz imam doma samovar. Prav mi bo prišla, lahko bom zakuril! Če tega ne storim jaz, utegne kdo drug.»

In potem je pogumno odtrgal desko.

LEONID LENČ

Mihec in Jakec

— Ben, Mihec, kaku si kej pasau praznike?

— Ma, za po pravici povedat, nanka ne tolko slabo. Sm jou, sm piu, nisem biu neč bolan. Samo zeblo me je.

— E kej češ! Zeblo je vseh. Ara ke so jemeli sneh prfina u Mešini! Pej sej pozimi more bet mres! Če ni zdej mres, kadaj bo? Če ni ta prave zime, je pej poleti mres.

— Sej neč ne rečem! Jen tudi sm biu dobre voje zatu ke smo Slovenci glih pred prazniki še preci migali. Sej znaš: naše gledališče se je vrglo ven, pole u Dolini so praznovali tisto pedeseteletenco od tistga peuca jen kulturnega delouca jen pole v Slovenskem klubi so spet jemeli tisti literarni večer od tiste pesnice, ke piše pesmi u djalekti . . .

— A, videš, glih ke si me spounu: so tudi natiskali od nje pesmi u ani knigi jen je nutre vse lepu po domače napisano jen forte deštro.

— E, Jakec moj, ma mene me stri tista kniga nekej mislet! Mene se zdi, de smo tudi midva pršla na vrsto za se sprašat vest jen za zavzet, ku se reče, ano stališče. Vidi ke u tisti knigi piše smiri jn, jen ne jen. Jen zdej kaku bomo pej pisala midva? Zatu ke kniga je kniga jen zmiri več vela ku naše čakole. Jen zdej jest mislem, de be mogli tu pisanje vzet za dobro jen rešpetirat tisto knigo ku ane sorte pravopis. Glih taku koker so uredniki dobili tisti pravopis za pisat prou po slovensko.

— So dobili, ja, ma ravnajo pej, koker se jem zdi. Jen zdej zastran našga domačga govorenja pej moreš premislet še tu, de kadar govorimo po domače, de tabat govori vsaka vas namalo drgače jen če češ pisat u djalekti, boš mogu pisat na ano vižo tisto koker ke govorijo, denmo reč, u Križi, ma forte drgače koker ke govorijo u Sčedni jen spet drgače koker u Gropadi jen taku naprej. Jen pole moreš še vedet, de marsikašna beseda samo zgleda, de je u djalekti, ma prouzaprou je samo fonetično pisana, ma se zgovarja natančno taku, koker če be bla pisana prou po slovensko. Denmo reč «bil». Kadu reče bil? Nobeden. Napiši bil ali biu, zmiri je samo biu. Jen ušem»? Kadu reče sem bil? Vsak reče, naj bo u djalekti al pej po slovensko zmiri samo sm biu. Zatu dobet ven ano ta pravo regolo je namalo težko.

— Ben ma jest vselih rečem, de be mogli pisat «jn».

— Ma sej sm jest tudi dekordo. Ma jest sm za tu tudi zastran tega, de pokažemo, de znamo tašne knige šacat jen de tudi midva nardiva kar se da, de gremo z duham časa jn de znamo tudi naše falerje popraulat.

— Lepa reč! Narprej ga lomemo tolko let jen pole začnemo falerje popraulat.

— Znaš, Mihec, tudi jest mislem, da ne nardimo prou lepo figuro, ma jest se tolažem s tem, de nismo sami, ke delamo grdo figuro jen de delamo vselih namalo lepe figure vre samo zastran tega, ke lepu povemo: ja, res je, do zdej nismo znali. Ma znaš ti kolko je takeh, ke ga lomejo taku, de vsi videjo, vsi slišejo jen lahko rečemo — vsi kounejo, ma vselih ne boš učakau, de ti bo reku: e, res sm ga namalo lomu . . .

— Ma jest rečem, de nas je ta diškoršo zapelau namalo predaleč. Jest rečem, de je cejt, de rečemo našem čitatelnam al bravcam, de letos nas ne bojo več slišali jn de ne bomo letos več obenga obirali, zatu ke smo pršli na konc leta jn ni letos nobenga četrtka več jn taku jem lepu voščemo an veseu kompliček jn an dober začetek novga leta taužentdevetstutrinušestdeset.

— Taku je! Vse narbulše vsem tistem, ke so z nami potrpeli celo pasano leto!

modni kotiček

Lepota in praktičnost značilnosti letošnje mode

Lepe barve in primerni kroji, ki so poudarjali lepo in prikrivali manj lepo

Ker je že navada, da se ob koncu leta delajo nekakšni pregledi o dejavnosti, oziroma o najvažnejših dogodkih, ki smo jih zabeležili v letu, od katerega se poslavljamo, smo mnenja, da ne bi bilo slabo, če bi takšen pregled napravile tudi v našem modnem kotičku. Seveda bo ta pregled v zvezi z modo, oziroma z vsem, kar je karakteriziralo letošnje modne novosti in uspehe na tem področju.

Torej, kaj lahko povemo ob zaključku leta o letošnji modi in njenih spremembah? Predvsem moramo podčrtati, da ni prinesla nobenih takšnih novosti, ki bi pomenile revolucijo na tem področju, kot je to na pr. pomenila linija «new look» Christiana Diorja leta 1947, ali pa kasneje povratek h kratkim krilom, k liniji «vreče», «trapeca» ali še k liniji «impero».

Letošnja moda je prav s svojo umerjenostjo in zelo majhnimi spremembami in novostmi, zadovoljila vse okuse in si pridobila simpatije pri vseh. To najbolje potrjujejo ženske same, ki so se novi modni liniji že povsem prilagodile; to končno potrjujejo tudi konfekcijske kolekcije oblačil, ki so v zadnjem času najboljše merilo okusa in zahtev potrošnikov.

Smo torej bile z letošnjo modo kar zadovoljne. Kaj pa nam je bilo na njej najbolj všeč? Predvsem enostavnost in praktičnost krojev in lepa izbira barv, ki so res takšne, da ustrezajo vsem postavam in vsem starostim. Kroji so bili zelo enostavni, a hkrati izdelani tako, da so napravili debelejše postave bolj vitke, majhne bolj visoke, visoke nekoliko nižje in da so sploh prikrili napake in poudarili «vrline» in lepote. S takšnimi kroji smo resnično lahko zadovoljne.

Tudi kar se tiče dolžine kril, je bila letošnja moda velikodušna. V glavnem se je držala načela, da ostanejo krila kratka, nekaj pod kolenom. Toda za vse tiste, ki so si želele daljših kril, je dopustila možnost, da nosijo daljša krila, a da ostanejo zaradi tega prav tako v okviru njenih načel.

Več je bilo tudi variacij, kar se same linije oblek in plaščev tiče. Letošnja moda je bila za bolj poudarjen pas in boke, vendar ni dovoljevala tesno prilegajočih oblek, pa tudi ne ohlapnih. Obleke so bile zato krojene tako, da so sicer boke in pas poudarjale, hkrati so pa dopuščale nekoliko bolj ohlapen hrbet, ali pa celo ves životek.

Velika je bila izbira krojev za plašče in kostume, ki so s svojimi domislicami in z različnimi linijami, kot na pr. z ohlapno, redingot, športno, ravno linijo, dovolila, da je vsaka prišla do takšnega plašča, ki si ga je vedno želela in ki ga bo mogoče, z malenkostnimi spremembami dobro nositi tudi prihodnjo zimo.

Večjo novost so predstavljali izrezi na letošnjih oblekah, predvsem poletnih in večernih. Tu mislimo na hrbtne izreze, ki so skoraj povsem izpodrinili prsne izreze ter dali modnim ustvarjalcem možnost, da ustvarijo vrsto tako posrečenih in lepih kombinacij, kot jih še nismo videle.

Tudi glede barv je bila letošnja moda zelo radodarna, saj je puščala svobodno izbiro vseh mogočih barvnih odtenkov, od najbolj nežnih pastelnih, pa do najbolj močnih in kričečih.

In ker je že govora o modi, ne smemo pozabiti na pričeske, brez katerih je težko govoriti o lepoti in eleganci. No, tudi tukaj je prišlo do raznih novosti in sprememb, ki jih je ženski svet že osvojil. Kratke lase so nadomestili srednje dolgi, ali celo dolgi in bogate in umetno «napihnjene» pričeske, so nadomestile bolj enostavne, a zato nič manj efektne, pričeske.

In da ostanemo vedno na področju mode, naj izzvenijo tudi naša voščila za novo leto takole: da bi vsem našim čitateljicam prineslo novo leto poleg zdravja in zadovoljstva v družini tudi možnost, da si lahko po svojih možnostih nabavijo toliko lepih in novih stvari, da bodo lahko z njimi «vkorakale» v novo leto lepe, elegantne in občudovane.

RODILA JIH JE POTREBA ŽE V DAVNIH, DAVNIH ČASIH

Koledarji in almanahi - ogledalo dobe v kateri so nastali

Prvi sestavljavci so bili duhovni - Razlika med koledarjem in almanahom - Spremembe v koledarjih od egipčanskega do gregorijanskega, ki tudi terja izpopolnitev

Koledar ni izum novejše dobe. Seže daleč nazaj v prve začetke človeškega življenja.

Ljudje so že v najstarejših časih čutili potrebo po tem, da bi na neki način označevali dogodke in opravila v svojem življenju, ki so se po nekem ustaljenem redu ponavljali. Taki dogodki so bili na pr. razni verski obredi. A vemo, da so bili pri primitivnih ljudstvih prav naravni pojavi, ki so jih častili kot svoje bogove. Sonce, Luna, zvezde...

Ni bilo potrebno prav dosti izkušenj, da so spoznali, kako si sledijo Lunine spremembe, kako se položaj zvezd menjuje po nekem redu, itd.

In tako so bili prav duhovni, ki so bili povečini tudi vrači in zvezdogledi, ki so na podlagi tega rednega gibanja na nebu, vnaprej določali čas za verske obrede in svečanosti.

Najbolji in najbolj znani so bili arabski zvezdogledi. Prav to je tudi vzrok, da je večina izrazov, v zvezi s koledarjem ali almanahom, kot ga tudi imenujejo, vzeta iz staro-arabskega jezika.

Egipčanski almanahi

Egipčani so imenovali svoj koledar almanah. Tudi dandanes je v rabi ta izraz pri nas in tudi drugod. Kakšna pa je pravzaprav razlika med koledarjem in almanahom?

Francoski jezikoslovec Pierre Larousse pravi o tem tole:

«Koledar ni nič drugega kot seznam dni v letu, razdeljenih na tedne in mesece, z označenimi prazniki, letnimi časi in podatki o gibanju Sonca in Meseca. Almanah pa vsebuje sicer vse tisto kar koledar, poleg tistega pa so v njem še različni podatki o astronomskih opazovanjih, o vplivanju zvezd, razni literarni spisi, članki iz znanosti in umetnosti ter tudi raznovrstni nasveti, vmes anekdote ipd.»

Beseda koledar izhaja iz latinske besede kalendae, s katero so Rimljani označevali prvi dan v mesecu. Vendar pa ima ta latinska beseda svoj izvor v grščini.

Izvor besede almanah pa razlagajo različno. Verjetno ima svoj izvor v arabski besedi al manah, kar pomeni izračunanje.

Najstarejši almanahi

Ker predstavljajo stari almanahi nadvse važen dokument, ki so verno ogledalo dobe, v kateri so nastali, lahko rečemo, da imajo zaradi tega neprecenljivo kulturno-zgodovinsko vrednost. Saj ne razberemo iz njih zgolj astronomske in naravoslovne podatke iz starih časov, marveč tudi podatke o verskih praznikih, svečanostih, o kulturnih navadah in šegah, kar vse nudi zelo dragoceno gradivo za spoznavanje življenja in običajev starih narodov.

Najstarejši almanahi so pisani v klinopisu na posebne tabliče. Pisci so rabili pri pisanju tudi posebne astronomske znake, ki so v rabi še dandanes za označevanje planetov.

Egipčani so pisali svoje almanahe na papirusu, pozneje, posebno še drugi kulturni narodi, pa tudi na pergament.

Grki v Aleksandriji so poznali in rabili almanahe že v I. stoletju naše dobe. Znani raziskovalec starih astronomskih zapisov, Lalande, zatrjuje, da so najstarejši znani almanahi oni, ki jih je rabil Salomon Iarco.

V Britanskem muzeju v Londonu hranijo izviren almanah, za katerega trdijo, da izhaja iz dobe Ramsesa Velikega, to je leta 1.600 pred našim štetjem.

V Egiptu pa so konec preteklega stoletja našli v palači Ramsesa Mejamouna še drug zelo star almanah.

V oxfordskem muzeju pa imajo posnetek almanaha, napisanega na pergamentu in za katerega se ve, da ga je napisal leta 1.300 Petrus de Dacio.

Do iznajdbe tiska so povsod pisali vse almanahe samo z roko. V tem so se odlikovali posebno menihi. A največji mojstri med njimi so vsekakor bili aleksandrijski, katerih umetniška dela hranita povečini Britanski muzej v Londonu in pa pariška Narodna knjižnica.

Ker je pisanje z roko dokaj zamudno, je razumljivo, da niso mogli izdajati almanahov vsako leto. Zato so jih sestavljali tako, da so veljali za daljšo dobo.

Po izumu tiska

Po izumu tiska se je tudi izdajanje almanahov močno olajšalo. Kaže, da se lahko edinole mesto Dunaj ponaša s tem, da je tam izšel prvi tiskani almanah. Izdal ga je leta 1460 Georg von Peuerbach in mu dal naslov «Almanach annis pluribus».

Kmalu za tem je izšel v Budimu na Ogrskem «Kalendarium novum» leta 1475. Prodajali so ga po 10 zlatih kron.

Leta 1474, je naročil kralj Matija Korvin znamenitemu astronomu Johannesu Müllerju, naj pripravi almanah. Sestavil ga je v nemškem in latinskem jeziku.

«Večni» koledar je leta 1491 izdal Nemec Abraham Zachutt.

Od leta 1494 je dunajski tiskar Engel redno vsako leto izdal almanah, a z letom 1524 ga je začel posnemati tiskar Stöfler v Tübingenu na Nemškem. Redno vsako leto so izhajali almanahi pravzaprav šele v XVI. stoletju. Njih vsebina je bila vsako leto zanimivejša. V njih so čitatelji našli poleg običajnih nebesnih znamenj, cerkvenih praznikov in podobno, tudi vsakovrstna prerokovanja in napovedi; bolezni, vojn, katastrof. Razumljivo je, da so take napovedi vznemirjale ljudstvo, a včasih je povzročilo to celo paniko.

Spričo tega je francoski kralj Heinrich III. leta 1579 prepovedal tiskanje takih almanahov.

Almanah z novo vsebino

Nov tip almanaha so začeli tiskati proti koncu XVII. stoletja na Francoskem. Dali so mu naslov «Almanach Royal». Ta almanah je vseboval poleg že ustaljenih astronomskih in cerkvenih podatkov, tudi podatke o poštnih in voznih zvezah. Nekak vozni red odhodov in prihodov poštnih kočij v Pariz in iz njega. V tistem almanahu je bil še seznam važnejših sejmov, svečanosti po raznih cerkvah in na dvoru, podatki o davščinah, merah, utežeh in še marsikaj drugega.

V Milanu je leta 1679 izšel koledar, v katerem je bilo napisano, da je najsrečnejši čas za sklenitev zakona takrat, ko je Sonce v znamenju Ribe.

V XVIII. stol. so izdajali na Francoskem almanah posebej za lepotice, dalje almanah ljubezni, almanah pomladi in tudi drugačne. In ta moda se je prav kmalu prenesla tudi na Angleško.

«Poor Richard's Almanach»

Kakšno nasprotje med temi almanahi — smešnimi pričevalci duševne revščine, mehkužnosti in praznovernosti in med almanahom, zdravim, resnim, treznim in stvarnim, ki ga je v Ameriki izdal Benjamin Franklin, ki mu je dal naslov «Poor Richard's Almanach».

Moliere je nekoč povedal veliko resnico, ko je zapisal, da «služi almanah bolj kot katera koli druga knjiga izobraževanju ljudstva.»

Reforme koledarjev

Egipčanski koledar je bil sestavljen na podlagi opazovanja Lune, oziroma njenih men. Zanimiv je zaradi tega, ker je imel samo tri letne čase: dobo poplav, dobo setve in dobo žetve. A vsak teden je imel po 10 dni.

Drugi, to je grški, pa je bil sestavljen deloma po menjavanju dneva in noči ter letnih časov, a deloma na podlagi Luninih men. Vendar je bilo potrebno ta koledar pogosto popravljati, ker se ni skladal z resničnim časom.

Rimski koledar je bil narejen po grškem in je torej imel enake napake. Ker je bila spričo tega velika zmešnjava, je Julij Cesar sklenil urediti koledar. Bilo je 46. leto pred našo dobo, ko se je Cezar lotil skupno z najboljšimi astronomi tega dokaj kočljivega vprašanja. Uvedel je nov koledar, ki ga še dandanes poznamo pod imenom «julijanski», ki temelji na sončnem letu, dolgem 365 dni, 5 ur, 48 minut in 46 sekund. Leto je razdeljeno na 12 mesecev in se začenja 1. januarja. Do tedaj se je leto pričenjalo 1. marca. Ta koledar so sprejeli vsi evropski narodi.

Vendar pa se je sčasoma pokazalo, da se tudi julijanski koledar popolnoma ne ujema z naravo.

Da bi se ta napaka popravila, se je lotil nove reforme koledarja papež Gregor XIII. leta 1582, s sodelovanjem cele komisije astronomov. In tako je prišlo do zadnje reforme, kajti gregorijanski koledar velja še dandanes v večini držav na svetu.

A tudi sedaj ni koledar najboljši. Se vedno je nekaj razlik in tudi sicer se čutijo nekateri nedostatki, ki bi bilo vsekakor prav, če bi jih odpravili. Sodobni poslovni človek očita sedanjemu koledarju, da nimajo meseci enako število dni, da imajo dnevi vedno drugačen datum, da — skratka, premalo je sistematičen, premalo praktičen, preveč je zapleten...

Štirje lačni kljuni

Gospa Wernke iz Dingleya iz Avstralije ima na svojem dvorišču kaj čudne vendar prijetne goste. Na vrv, kamor razobeša perilo, je pastirica spletla gnezdo in vanj znesla štiri jajčeca. Gospe Wernke to ni motilo, zato na sliki vidimo, kako se iz gnezda stegujejo 4 lačni kljuni, ki so se udomačili na nekoliko neprimernem mestu

«Programska umetnost» v besedi in praksi

IZ UMETNOSTNIH GALERIJ

Preteklo sredo je priredil Soroptimist klub v dvorani trgovinske zbornice javno razpravo o tem, kaj je «Arte programmata». Umetniški besednjak je, torej, obogatel za nov izraz, ki ga tu začasno prevajamo s «programska umetnost». Ta beseda postaja zadnje čase vedno glasnejša, pomeni pa umetnost ustvarjanja gibljivih slik in kipov, nekako vnašanje navideznega življenja. Na ploskovitih podlogah pričara gibanje tovrstni umetnik z optičnimi učinki, v kipih pa doseže isto s pomočjo strojčkov na vzmetni ali električni pogon.

Po živahni razpravi, ki sta jo vodila znana pobornika sodobne umetnosti Gillo Dorfles in Umbro Apollonio, je bila ob desetih zvečer v galeriji «La Cavana» otvoritev skupne razstave del programistov.

Vsi ti so zelo mladi in skoraj vsi iz Milana, kar odkriva tesno povezanost te nove izraznosti z miselnostjo o potrebi čim večje mehanizacije vseh pojavov naše dobe.

Bistvo te izraznosti je tu najbolje podal Gianni Colombo s svojo «Tekočo strukturizacijo». Je to zaključeno spet prozoren trak, ki se kot črева zamotano giblje v ploščati stekleni škatli, zavzemajoč neprestano nove oblike zamotanosti. Temu se približuje po učinku še «Magnetična površina» Davida Borionija. Toda pri tej se stalno spreminjajo le skupki železnih opilkov, ker kroži pod nosilno ploskvijo majhen magnet.

Getulijeve kovinske plošče s spreminjajočimi se odsevi ter valujoči slap papirnatih trakov, ki je nastal v skupnem naporu petih ustvarjalcev, izkoriščajoč, prvi plitve raze, drugi pa krivulje rahlo v podložni osi zavitih trakov, ki kot ogledala odbijajo svetlobne žarke, katere vidimo le, če padejo v naše oko po zakonu, da je njih odbojni kot enak vpadnemu.

To bi bili nekateri duhovitejši domisleki, kako vezati našo pozornost, ki pa so v ostalih delih zelo medli.

So pač mrtvorojena genialnost pionirjev. Vsekakor so pa le začetki nečesa, kar šele nastaja, nekega novega gledanja in uživanja oblik. Morda bi ustvarjalec s tehničnimi in umetniškimi sposobnostmi Leonarda Da Vincija res mogel ustvariti prave umetnine. Tako pa sedaj vse ostaja še na ravni onih zanesenjakov, ki so gradili perpetuum mobile, večno gibajoči se stroj, katerega oblike so se v večini konstrukcij tudi neprestano spreminjale a so po svojem tehničnem učinku ostali le neplodovit kuriozum.

MILKO BAMBIČ

HOROSKOP

OVEN (od 21.3. do 21.4.) Vložite v svoje poslovno delo več domiselnosti in uspehi ne bodo izostali. Skušajte se posvečati tudi resnejši zabavi.

BIK (od 21.4. do 20.5.) Ne zoperstavljajte se vedno napotilom svojih predstojnikov. Nekoliko napeti odnosi z ljubljeno osebo.

DVOJČKA (od 21.5. do 22.6.) Sele, ko bodo nastopile nekatere težave, vam bo jasno, kako koristen je neki vaš sodelavec. Vesel večer z dobrimi prijatelji.

RAK (od 23.6. do 22.7.) Ne ogibajte se še naprej neki svoji natančno določeni poslovni dolžnosti. Nadzorujte svojo pretirano občutljivost.

LEV (od 23.7. do 22.8.) Nikakor ni koristno vaše preveliko zanimanje za finančno stanje prijateljev. Deležni boste iskrene hvaležnosti najmlajših.

DEVICA (od 23.8. do 22.9.) Ugodne okoliščine za praktično uveljavitev vseh, ki se ukvarjajo z umetnostjo. Prejeli boste dokaz resničnega prijateljstva.

TEHTNICA (od 23.9. do 23.10.) V pogledu reševanja nekega važnega finančnega vprašanja, ne kažete dovolj odločnosti. Spremenjeno vzdušje v družini.

SKORPIJON (od 24.10. do 22.11.) Ne stopajte v poslovne stike z osebami, ki jih komaj poznate. Skušajte globlje razumeti osebo, ki vas ljubi.

STRELEC (od 23.11. do 20.12.) S svojo poštenostjo boste najlepše uveljavili potrebni ugled. V pogledu čustev ne sprejemajte nasvetov od drugih.

KOZOROG (od 21.12. do 20.1.) Ne nalagajte poslovnih odgovornosti samo svojim sodelavcem. Izredno doživetje z ljubljeno osebo.

VODNAR (od 21.1. do 19.2.) Ne dovolite, da bi še naprej drugi reševali vprašanja, ki jih morate rešiti samo vi. Krajša ločitev od drage osebe.

RIBI (od 20.2. do 20.3.) Zamisel, ki ste jo bili predložili predstojnikom, bo sprejeta. Ne bodite preveč oblastni v krogu družine.

RADIO TELEVIZIJA

ČETRTEK, 27. DECEMBRA 1962

Radio Trst A

7,00 Koledar; 7,30 Jutranja glasba; 11,30 Šopek slovenskih; 11,45 Vrtiljak; 12,30 Za vsakogar nekaj; 13,30 Parada orkestrov; 17,00 Orkester p.v. Guida Cergolija; 17,20 Glasbene variacije; 18,00 Italijanščina po radiu; 18,15 Umetnost, književnost in prireditve; 18,30 Prokofjev: Kvartet za godala; 20,00 Sportne vesti; 20,30 Simfonični koncert; v odmoru (22,00) Književne novosti, nato Romantične melodije; 22,50 Acquaviva in njegov orkester.

Trst

12,00 Plošče; 12,25 Tretja stran; 13,15 Domači skladatelji; 13,40 Zgodbe in legende o ulicah in trgih; 13,50 Brahmsov Koncert št. 1; 14,30 Iz revije «L'Asterisco».

Koper

6,15 Jutranja glasba; 7,00 Prenos RL; 7,15 Glasba za dobro jutro; 11,00 Otroški kotiček; 11,30 Albeniz in Berlioz; 12,00 Glasba po željah; 12,50 Nadaljevanje glasbe po željah; 13,40 Broadwayske melodije; 14,00 Glasba po željah; 14,30 Melodije; 15,30 Beneške narodne; 16,00 Izbrane melodije; 16,30 Komorna glasba; 17,00 Solisti in zbori; 17,40 Madžarska glasba; 18,00 Prenos RL; 19,00 Saksofonist Papetti; 19,30 Prenos RL; 22,15 «Drean music»; 22,40 Glasba za lahko noč; 23,00 Prenos RL.

Nacionalni program

6,30 Vreme na ital. morjih; 8,20 Omnibus; 10,30 Spomini na Emilia Salgarija; 11,00 Omnibus; 12,00 Pojo Carter, Doris itd.; 13,30 Operno gledališče; 14,55 Vreme na ital. morjih; 15,15 Glasbena beležnica; 15,45 Ital. pesmi; 16,00 Program za najmlajše; 16,30 V diskoteki; 17,25 Beneške zborovske skladbe; 18,00 Dogodki doma in po svetu; 18,10 Spomin na B. Molinarija; 20,25 Parada orkestrov; 21,00 Ugo Betti: «Božična pravljica»; 22,30 Plesna glasba.

II. program

8,00 Jutranja glasba; 8,35 Poje M. Del Mare; 9,35 New York-Rim-New York; 10,35 Pesmi; 11,00 Glasba za vas, ki delate; 14,05 Pevci; 15,00 Dallara, Guidi itd.; 15,15 Kolesa in motorji; 15,35 Popoldanski spored; 16,50 Ital. pesmi; 17,00 Glasba z onstran oceana; 17,35 Mala enciklopedija; 19,50 Svet operete; 20,35 Znanstvena oddaja; 21,00 Weber in Honegger; 21,35 Večerna glasba.

III. program

18,30 Gospodarska rubrika; 18,40 Jedrska energija v miroljubni uporabi; 19,00 Poulenšove skladbe; 19,15 Medicinske znanosti; 19,30 Vsakovečerni koncert; 20,30 Revija revij; 20,40 Na programu Beethoven; 21,20 Dvorakova Simfonija op. 70; 22,05 Mafia kot problem; 22,45 Nova poezija.

Slovenija

5,00 Dobro jutro! 8,05 Zborovske skladbe; 8,20 Češki ansambli; 8,35 Dva hrvatska avtorja; 8,55 Radijska šola; 9,25 Ljubljanski operni pevci; 10,15 Glasbena medigra; 10,20 Nova pesmica; 10,40 Tečaj ruskega jezika; 10,55 Vsak dan nova popevka; 11,00 Pozor, nimaš prednosti! 12,05 Kmetijski nasveti; 12,15 Napevi izpod zelenega Pohorja; 12,30 Od valčka do cha-cha-cha; 13,15 Obvestila; 13,30 Ena Mozartovih simfonij; 14,05 Vedre melodije; 15,15 Zabavna glasba; 15,30 Turistična oddaja; 17,05 Glasba iz Talijinega hrama; 18,00 Aktualnosti; 18,10 Zabavna glasba; 18,45 Kulturna kronika; 19,05 Glasbene razglednice; 20,00 Domače pesmi; 20,45 Stara Ljubljana; 21,00 Bert Brecht; 21,40 Merku: Koncert za klarinet in orkester; 22,15 Po svetu jazza; 22,45 Zabavna glasba; 23,05 Lahka glasba.

Ital. televizija

17,30 Program za najmlajše; 19,00 Dnevnik; 19,15 Simfonični koncert; 19,45 Kmetijska oddaja; 20,20 Sport; 20,30 Dnevnik; 21,05 Canzonissima; 22,05 Kino danes; 22,45 Neodvisna Tanganjika — drugo nadaljevanje; 23,25 Dnevnik.

DRUGI KANAL

21,05 S. Lopez: «A.E.I.»; 21,45 Dnevnik; 22,10 Lov in ribolov na vzhodu; 22,50 Sportni četrtek.

Jug. televizija

10,00 TV v šoli; 18,00 Mendov spored; 19,00 Zagrebški tednik; 19,30 TV obzornik; 20,44 TV dnevnik; 20,30 Aktualni razgovori; 22,35 Kratki propagandni film; 21,05 Canzonissima; 22,05 Poezija in proza.

Vreme včeraj: najvišja temperatura 0.5, najnižja —3.3, ob 19. uri 1; vlage 55 odst., zračni tlak 1007.4 stalen, veter 24 km severovzhodnik, sunki 47 km, nebo pooblačeno, morje rahlo razgibano, temperatura morja 8.4 stopinje.

Tržaški dnevnik

Danes, CETRTEK, 27. decembra
Janez
Sonce vzide ob 7.46 in zatone ob 16.26. Dolžina dneva 8.40. Luna vzide ob 7.57 in zatone ob 17.08
Jutri, PETEK, 28. decembra
Nedolžni otroci

SEZNAM DAVKOPLAČEVALCEV ZA LETO 1963

Industrijec Toniella tudi letos na prvem mestu z 52 milijoni dohodkov

Skupna obremenilna vsota vseh davkov znaša za l. 1963 13 milijard 22 milijonov, kar je skoraj 2 milijardi manj kot lani

Županstvo sporoča, da so v oddelku za davke in pristojbine (občinska palača, Trg dei Granatieri 2-III. nad.) na vpogled za javnost od 26. do 30. t.m. od 9. do 12. ure seznami davkoplačevalcev državnega davka II. serije (Vanoni) za leto 1963 ter občinskega davka II. serije (družinski davek) za leto 1963 in prejšnja leta.

Po poteku omenjenega roka bodo seznami poslani občinski izterjevalnici.

Proti vpisu v seznam državnih davkov se interesenti lahko pritožijo na finančno upravo najkasneje v 30 dneh po prejemu davčnega obvestila. Proti vpisu v občinske davčne seznama pa se interesenti lahko pritožijo pri prefektu najkasneje v šestih mesecih po zadnjem dnevu objave davčnih seznamov.

Skupna obremenilna vsota davkov in pristojbin v tržaški občini za leto 1963 znaša 13 milijard 22 milijonov lir, medtem ko je lani znašala 14 milijard 864 milijonov lir. Predvidevajo, da bo tržaška občina dobila za davke 864 milijonov lir, leta 1962 pa je dobila 628 milijonov lir. Število davkoplačevalcev v tržaški občini se je od lanskega leta do letos zmanjšalo od 36.060 na 27.067. To znižanje je treba pripisati črtanju iz davčnih seznamov zlasti nekaterih obrtnikov, malih trgovcev in kmetov.

Kot vsa pretekla leta, je tudi letos na čelu lestvice industrijec Piermario Toniella z 52 milijoni obremenilnih dohodkov. Njemu sledijo A. Casali, industrijec, 30 milijonov 500.000; Carlo Wagner, industrijec, 30.500.000; Gino Baroncini, predsednik Assicurazioni Generali, 26.000.000; baron Rodolfo Parisi, spediter, 20.500.000; Ernesto Illy, dr. kemije, 16.000.000; Alberto Melchiori, 13.000.0000; Giovanni Man, industrijec, 12.100.000; Ottilia vd. Flaschner Stock, 11.100.000; Umberto Canova, spediter, 10 milijonov 500.000; Giuseppe Bufano, zavarovalec, 20.464.000; Marino dr. Lapenna, zdravnik-kirurg, 10 milijonov 159.400; Gioacchino Alessi, časnikar, 9.000.000; De Dottori Anna vd. Vianello, 9.000.000; Enrico Tagliaferro, zdravnik, 8.990.700; Antonini Guido, gradbenik 8 milijonov 950.000, Fausto Fragiacomo, industrijec, 8.950.000; Mario Obersnel, trgovec, 8.450.000; Renzo Bassani, zavarovalec, 8.281.400, Vittoria Bergre vd. Illy, 8.000.000; Stefano Dukcevich, industrijec, 8 milijonov; Riccardo Gropaiz, trgovec, 8.000.000; Diogene Trevisan, posestnik, 8.000.000; Bruno Pacor, trgovec, 7.900.000; Mario Rinaldi, trgovec, 7.700.000; Aurelio Brussi, gradbenik, 7.500.000; Guglielmo Canarutto, gradbenik, 7.500.000; Giorgio Ferro, zastopnik, 7.500.000, Luciano Lovisato, zdravnik, 7.500.000; Eugenio Vatta, trgovec, 7.500.000; Rinaldo Vatta, industrijski voditelj, 7.500.000; Romano Vitas, industrijec, 7.500.000; Ladislavo Szalai, ravnatelj RAS, 7.404.000, Giuseppe D'Angelo, gradbenik, 7.000.000, Giuseppe Mahne, mehanična delavnica, 7.000.000; Raul Puhali, gradbenik, 7.000.000; Francesco Tecilazic, zdravnik, 6.950.000, Marcello Sessi, trgovec, 6.750.000, Giuseppe Carlo Crismani, gradbenik, 6.500.000; Luigi Pertot, industrijec, 6.500.000; Giovanni Priolio, trgovec, 6.500.000; Domenico Santiello, trgovec 6 milijonov 500.000, Gino Macchioro, zdravnik, 6.344.300, Elda Melzi vd. Segre, 6.300.000; Dario Dasiropulo, ravnatelj RAS, 6.202.600; Filippo Artelli, izvedenec, 6.200.000, Ernesto Audoly, pomorski podjetnik, 6.200.000; Federico Reitner, spediter, 6.200.000; Armando Gianfre, trgovec, 6.000.000; Angelo Duma, zasebnik 6.000.000; Umberto Fonda, inženir, 6.000.000; Ermanno Pierich, spediter, 6.000.000; Carlo jun. Martinolli, ladijski lastnik, 6 milijonov; Emilia Muratti vd. Brunner, zasebnica, 6.000.000.

1. in 2. januarja konzulat FLRJ zaprt

Uradi generalnega konzulata FLRJ v Trstu bodo za novoletne praznike, v torek in v sredo 1. in 2. januarja 1963 zaprti.

Z DEŽELNE KONFERENCE SOCIALISTIČNE MLADINE V VIDMU

Slovensko manjšino je treba podpreti v vseh njenih zahtevah

Politika delavskih strank do manjšine ne sme biti stvar taktike, temveč rezultat načelnih stališč

V nedeljo je bila v kino dvorani Cecchini v Vidmu deželna konferenca Zveze socialistične mladine iz dežele Furlanija-Julijska krajina. Poleg približno 250 delegatov iz Trsta, Gorice, Vidma in Pordenona so bili prisotni tudi gostje iz Slovenije in sicer Ivan Rudolf ter Mitja Stupan, člana CK LMS iz Ljubljane, zastopstvo ZKMI iz Vidma in Trsta, delegacija Mladinske iniciative, posl. Marangone in posl. Basso.

Najprej je prisotne pozdravil tajnik videmske federacije PSI Giacometti, za njim pa je pozdravil Ivan Rudolf v imenu CK LMS, ki je med drugim ugotovil stalno izboljšanje in poglabljanje odnosov med FGS in LMJ in nadaljeval: «Prav na tem obmejnem področju, kjer živite vi in mi, se je skovalo med zadnjo vojno iskreno prijateljstvo med generacijama obeh narodov, ki sta se borili proti fašizmu. Brez dvoma je dolžnost nas mladih, da v teh tradicijah razvijemo dalje medsebojno razumevanje in iskrene tovariške odnose. Druži nas že to, da smo mladi in zato brez predsodkov, ki bi lahko ustvarjali nezaupanje. Izkušnje našega sodelovanja nam potrjujejo misel, ki smo jo izdelali že ob našem prvem srečanju, da je italijanska narodna manjšina pri nas in slovenska manjšina v Italiji most med obema narodoma, nikakor pa ni element, ki bi nas razdvajal».

Za njim je pozdravil Bernoni za ZKMI, ki se je spomnil skupnih akcij z FGS v borbi za demokracijo in napredek v Italiji. Predstavnik MI Fišer je v svojem pozdravu najprej orisal cilje in naloge Mladinske iniciative, kot organizacije slovenske mladine, tako v ozkem slovenskem, kot tudi med italijansko javnostjo, razčlenil sodelovanje s FGS in ostalimi strankarskimi organizacijami, ki aktivno spremljajo razvoj manjšine ter zaključil: «Prepričani smo, da se bomo ramo ob rami borili za svet, kjer različnost jezika in kulture ne bo tisto kar nas bo ločevalo, ampak tisto, kar nas bo družilo in bogatilo našo in vašo kulturo!».

Glavni referat je imel dr. Franco Castiglione, deželni tajnik FGS in sicer o temi «Dežela v socialistični perspektivi». Obravnaval je predvsem socialni ustroj nastajajoče dežele, emigracijo, paternalistične težnje strank do mladih, ki se politično udejstvujejo. Nato je dejal, da je dežela edina perspektiva za napredek revnejših pokrajin ter končno zahteval ustanovitev Mladinske konzulte v vsaki občini, kjer naj bi mladinci obravnavali svoje probleme in jih tudi konkretno reševali.

Predstavnik Gorice Rizzi je del svojega referata posvetil slovenski manjšini, ki živi na Goriškem ter ugotovil, da se za Slovence še ne izvajajo v celoti pravice, ki izhajajo iz ustave. Zato je treba slovensko manjšino podpreti v vseh njenih zahtevah.

Bolj podrobno je obravnaval problem slovenske manjšine Igor Kosmina iz Trsta, ki je imel referat o temi «Vloga FGS do slovenske manjšine v Italiji». Potem ko je obravnaval položaj manjšine, njeno razdelitev na tri kategorije, obstoj fašističnih zatiralnih zakonov, je poudaril, da demokratična država ne sme zasledovati cilja, da bi manjšino asimilirala, ampak ji mora zagotoviti miren razvoj in napredek. Manjšina ne more biti razlog za slabe meddržavne odnose, ampak obratno. Delavske stranke se morajo boriti za pravice manjšine in to ne iz taktičnih, volilnih namenov, ampak ker je to ena izmed glavnih nalog delavskega gibanja, saj je borba za priznanje pravic narodni manjšini del borbe delavskega razreda za njihove pravice. Da se pa manjšina lahko uspešno bori za svoje pravice, mora biti enotna, pa čeprav ni združena v eni politični stranki, kar bi bilo v današnjih časih v Italiji absurd. Borba manjšine za pravice se ne sme istovetiti z izključno opozicijsko protivladno politiko, kar daje vladi jalovo opravičilo za neizvajanje svojih zakonitih obveznosti do manjšine. Delavske stranke in delavsko gibanje na splošno pa morajo težnje po enotnosti manjšine razumeti in podpirati, kakor morajo tudi podpreti razne manjšinske organizacije.

Delavske stranke morajo zahtevati izvajanje Memoranduma, boriti se za prenehanje delitve Slovencev v Italiji v tri kategorije: Tržačane, Goričane in Benečane ter da se preneha umetno raznarodovanje slovenske zemlje.

«Vse to pa mora FGS izvajati ne zaradi kakšnih taktičnih razlogov, da bi privabila čim več Slovencev v svoje vrste, ampak prav zato ker je federacija *socialistične mladine*», je zaključil Igor Kosmina.

Delegat iz Pordenona De Carli in Tržačan Martone ter končno poslanec Lelio Basso, leader socialistične levice, so pa na dolgo razpravljali o vzrokih nasprotovanja socialistične levice avtonomistični večini.

—X—

Slovensko gledališče v Trstu

V petek, 28 t. m. ob 18. uri v Avditoriju v Trstu
Boško Trifunović

PRAVLJICA O CARJU IN PASTIRJU

mladinska igra v treh dejanjih

●

V soboto, 29. t. m. ob 21. uri v Avditoriju
premiera
Andrè Roussin

«KADAR SE ŠTORKLJA ZABAVA»

komedija v štirih dejanjih

●

V nedeljo 30. t. m. ob 17. uri v AVDITORIJU
ponovitev

«KADAR SE ŠTORKLJA ZABAVA»

Prodaja vstopinc od četrtka 27. t. m. dalje v Tržaški knjigarni, Ul. sv. Frančiška 20 ter eno uro pred pričetkom predstav v baru Moscolin, Ul. Teatro Romano (nasproti Avditorija).

Kino

Nazionale 14.30 18.15 22.00 «Il giorno più lungo». Nastopa 44 svetovno znanih umetnikov.
Arcobaleno 16.00 «Il trombone di Fra Diavolo». Technicolor.
Fenice 14.30 «Taras il magnifico» — Eastmancolor. Tony Curtis, Yul Brynner.
Excelsior 15.30 18.45 22.00 «Lolita». James Mason, Sue Lyon, Peter Sellers. Prepovedano mladini.
Grattacielo 16.00 «Il visone sulla pelle». Technicolor. Cary Grant, Doris Day.
Supercinema 16.00 «Silvestro e Gonzales vincitori e vinti». Barvne slikanice.
Alabarda 16.00 «Quel nostro impossibile amore». Technicolor. Sarita Montiel, A. Cifariello.
Filodrammatico 16.00 «3 contro tutti» Technicolor. Frank Sinatra, Dean Martin, Sammy Davis.
Aurora 16.30 «Il falso traditore».
Cristallo 16.00 «Il mafioso». Alberto Sordi.
Capitol 16.00 «Sodoma e Gomorra». Technicolor. Stewart Granger, Anna Maria Pierangeli.
Garibaldi 16.30 «A qualcuno piace caldo». Marilyn Monroe.
Impero 16.00 «Gli amanti devono imparare».
Massimo 16.00 «I 7 gladiatori» Technicolor. Richard Harrison, Loredana Nusciak.
Moderno 16.30 «Balliamo insieme il twist». Joe Dee.
Astoria 16.30 «Dimmi la verità» Technicolor. John Gavin, Sandra Dee.
Astra 16.30 «I quattro monaci».
Vittorio Veneto 16.00 «Momento selvaggio». Carrol Baker.
Abbazia 16.00 «Il giustiziere dei mari».
Marconi 16.00 «Il giustiziere dei mari» Technicolor. Richard Harrison, Michele Mercier.
Ideale 16.00 «L'amante indiana». Technicolor.
Skedenj 16.00 «L'idolo delle donne». Technicolor. Jerry Lewis.

ZARADI POŽARA V SKLADIŠČU TIK BOLNIŠNICE

Velik nočni požar v Kopru je resno ogrožal bolnišnico

Pri gašenju so sodelovali tudi tržaški in miljski gasilci - Požrtvovalnost pri evakuiranju bolnikov - Gasilci vso noč na pogorišču zaradi varnosti - Človeških žrtev na srečo ni bilo

V skladišču embalažnega servisa v Kopru, ki je tik ob bolnišnici, je sinoči okrog 21. ure izbruhnil hud požar, ki je zavzel približno 500 kv. m površine in povzročil precejšnjo škodo. Bila je velika nevarnost, da bo požar zajel tudi bolnišnico in le požrtvovalnemu delu gasilcev se je zahvaliti, da bolnišnica ni utrpela škode zaradi požara in da ni prišlo do človeških žrtev. Gasilci so pravočasno omejili požar in s sodelovanjem zdravstvenega osebja ter domačinov evakuirali bolnišnico, kjer so izpraznili ginekološki in otroški oddelek, medtem ko so na srečo interni oddelek že pred dnevi preselili v Ankaran.

Koprskim gasilcem, ki jim je poveljeval komandir Ciril Hlede, so najprej prišli na pomoč gasilci iz Pirana, Buj in Postojne. Ker pa je bila v veliki nevarnosti bolnišnica, so iz Kopra zaprosili za pomoč tržaške gasilce, ki so se takoj odzvali. Pohiteli so s tremi brizgalnami, tovornikom, veliko lestvijo, avtocisterno in rešilnim avtom. Iz Trsta in Milj je prišlo 30 gasilcev. Vodili so jih komandant polk. inž. Casablanca, vicekomandant De Lucia in vicebrigadir Giardossi. Predsednik koprske občine inž. Gaber se je vsem iskreno zahvalil za njihovo pomoč, ki je dokaz človeške solidarnosti. Pri gašenju požara je sodelovalo skupno približno 70 gasilcev, poklicnih in prostovoljcev.

Vzroki požara niso še ugotovljeni. Ko telefoniramo, je požar že pogašen, vendar so gasilci še na delu, da bi uničili vsako žarišče, ki bi se potuhnilo. Med gašenjem so črpali vodo tudi iz morja.

Meščani, ki so šli ob omenjeni uri mimo zgradbe, so zapazili gost dim in so takoj obvestili koprske gasilce, ki so nato poklicali na pomoč gasilce iz drugih občin. Najprej so preprečili, da bi se požar razširil in so odpeljali iz otroškega oddelka 32 otrok, iz porodniškega oddelka pa 62 žensk, ki so jih sprejeli v bolnišnico v Izoli in v hotelu Triglav.

Skladišče in kar je bilo v njem, je uničeno, bolnišnica pa je nepoškodovana, razen malih poškodb na strehi zaradi dela gasilcev.

Ginekološki oddelek bodo spet odprli verjetno že danes, na otroškem oddelku pa bodo morali prej popraviti streho.

Otrok iz Nabrežine smrtna žrtev prometne nesreče v Varese

Včeraj v večernih urah se je v Vareseju zgodila huda prometna nezgoda, pri kateri sta izgubila življenje dva otroka, hudo ranjeni pa sta bili dve ženski. Eden od otrok je 11-letni Roberto Bari iz Nabrežine, Kriška ul., hudo ranjena pa je njegova mati 34-letna Carmen Varano por. Bari.

Do nesreče je prišlo, ko se je v obe družini, ki sta stopali po prehodu za pešce čez ulico, z vso silo zaletel avtomobil, ki ga je vozil odv. Victor Nocoletti iz Vareseja. Mali Roberto in 8-letna Angela Talamona sta bila na mestu mrtva, obe ženski pa so v zelo nevarnem stanju prepeljali v bolnišnico v Varese. Povzročitelja nesreče so aretirali.

Tržaška družina je bila v Vareseju pri sorodnikih

TRADICIONALNI OBIČAJ ZA ŠTEFANOVO

Boljunško «lučanje» tudi letos slikovito

Običaj so posneli tudi za radio in televizijo - Vroča bitka in mnogo ljudi

Včeraj popoldne je bilo v Boljuncu tradicionalno «lučanje», ki ga boljunška dekleta in fantje prirejajo vsako leto na Štefanovo.

Letošnje lučanje pa je bilo še posebno zanimivo zaradi tega, ker so se na Gorici, kot se imenuje boljunški trg, pojavila dekleta v narodnih nošah. «Skrivnost» narodnih noš pa je bila kmalu pojasnjena, kajti lučanje so letos posneli tudi za italijanski radio in televizijo, tako da bomo posnetke lahko videli nocoj v televizijskih vesteh.

Kljub precejšnjemu mrazu se je v Boljuncu zbrala kar precejšnja množica ljudi, ki so pogumno kljubovali mrzlim navdihom burje, ki je začela pritiskati kake pol ure pred začetkom. Ko je bil trg okrog in okrog obdan z občinstvom, so se v zvoniku oglasili zvonovi in na začetku trga so se pojavila dekleta z vrečkami jabolk in pomaranč v rokah. Kaj kmalu so izpraznile vrečke in že se je vnela bitka: po zraku so frčala jabolka in pomaranče in kdor ni bil pazljiv, je lahko na lastni koži občutil, kaj pomeni, če se več ali manj trdi sadež razčesne na glavi ali pa celo na nosu — kot se je zgodilo enemu izmed toliko radovednežev.

Bitka pa ni trajala dolgo. Municije je kmalu zmanjkalo — tudi zato, ker so v boj posegli ljudje, ki so bili tokrat morda prvič v Boljuncu — in Gorica je nudila svojevrstno sliko: asfaltni tlak je bil prepležen s krhlji jabolk in pomaranč, ki so bili ponekod tako na gosto posejani, da so ustvarjali videz slike, vredne čopiča abstraktnega umetnika. Toda premrzlo je bilo, da bi človek lahko občudoval te slike in ljudje so se zgrnili v vaške gostilne, kjer je bilo tako prijetno toplo. Kozarec vina in za njim še dva — pa je postalo toplo pri srcu in po telesu. Do pesmi ni bilo več daleč.

Bilo je že pozno zvečer, ko so se začele vaške gostilne prazniti in z njimi tudi gostilne iz bližnjih vasi, kamor so se zatekli tisti, ki v Boljuncu niso dobili prostora.

Skupščina sekcije PSI v Nabrežini

V nedeljo 23. t.m. je bila v Nabrežini skupščina članov PSI nabrežinske sekcije. Prisotna sta bila tudi tajnik pokrajinskega odbora Pittoni in član odbora Pahor. Politično poročilo je podal dosedanji tajnik sekcije Caldi, Colja pa je pozdravil skupščino v imenu novih članov iz vrst bivše NSZ in orisal položaj v občini Devin-Nabrežina ter navedel naloge, ki čakajo članstvo sekcije.

Tajnik pokrajinskega odbora Pittoni je nato orisal položaj v republiki s posebnim pogledom na levi center ter na volilne izide v tržaški občini. Govoril je tudi o vlogi socialistične stranke pri reševanju narodnostnih vprašanj Slovencev. V razpravo so posegli še drugi člani, v novi sekcijski odbor pa so bili izvoljeni:

Caldi, Colja, Kravanja, Rudi Pertot, Mascarello, Vecchiet in Bobbera.

* *Dan pred božičem* je komisar kmečke bolniške blagajne dr. Degrandi obiskal zavarovance, ki so na zdravljenju v bolnišnicah, ter jim poleg čestitk izročil tudi darilne pakete.

Marija Mijot na ljubljanski televiziji

V «Obzorniku» ljubljanske televizije smo sinoči videli tudi avtorico pesniške zbirke «Souze jn smeh» Marijo Mijotovo, ki jo je Dorica Makuc predstavila slovenski javnosti.

Oddaja se je začela s filmskimi posnetki slovesnosti v tržaškem «Slovenskem klubu», ko je prof. Ivan Savli predstavil pesnico in njene narečne pesmi tržaškemu občinstvu ob izidu zbirke «Souze jn smeh». Sledil je kratek razgovor z Mijotovo, ki je bila očitno prvič pred televizijsko kamero — kar se je poznalo zaradi treme — vmes pa je Alenka Kravos, ki je bila oblečena v svetoivansko narodno nošo, recitirala dve pesmi.

Oddaja, čeprav kratka, je med tržaškimi Slovenci vzbudila veliko zanimanje in slišali smo več mnenj, da bi bilo prav, ko bi ljubljanska televizija večkrat posredovala dogodke iz tržaškega življenja — zlasti kulturnega — vsej slovenski javnosti. Zato ta mnenja oziroma želje tržaških televizijskih gledalcev posredujemo vodstvu ljubljanske televizije, prepričani, da bodo upoštevane.

DOLGA VRSTA NESREČ NA DELU

Hlod padel na delavca in mu zdrobil ramo

Sunek burje zagnal delavca na vrvni lestvi v bok ladje

Na delu v novem pristanišču se je sinoči ponesrečil 40-letni Eugenio Buzzani iz Ul. S. Cilino 42, ki so ga sprejeli na ortopedski oddelek in se bo moral zdraviti od 10 do 40 dni. Buzzan je pomagal pri natovarjanju hlodov, pa mu je hlod padel na levo ramo in mu jo zlomil. Njegovi delovni tovariši so mu takoj priskočili na pomoč, nato pa so ga nemudoma odpeljali v bolnišnico.

Včeraj zgodaj zjutraj se je med svojo službo ponesrečil 56-letni Angel Orel iz Ul. Rismondo 4, ki je po poklicu nočni čuvaj. Nadziral je razne trgovine in javne lokale po Ul. Bosco, pa se mu je spodrsnilo na ledu in je nerodno padel. Pri tem si je zlomil zapestje leve roke. Sam je odšel v bolnišnico, kjer so ga sprejeli na ortopedski oddelek. Zdraviti se bo moral dober mesec.

V ponedeljek se je ponesrečil na delu 56-letni Mario Furlan iz Drevoreda 20, septembra 13, ki so ga včeraj dopoldne sprejeli na I. kirurški oddelek in se bo moral zdraviti tri tedne. Furlan je opravil neko popravilo na boku ladje «Mar Cheto», ki je zasidrana v novem pristanišču, in se je vračal po vrvni lestvi na ladjo, tedaj pa ga je močan sunek burje treščil ob bok ladje, zaradi česar si je nalomil rebra. Bolelo ga je, vendar si je mislil, da ne bo hudega, toda bolečine so bile vedno hujše in včeraj so ga z rešilnim avtom odpeljali v bolnišnico.

Na delu v podjetju «Snia Viscosa» se je včeraj dopoldne ponesrečil 54-letni Anton Debernardi iz Doline št. 163. Padel je z lestve iz višine 2 m in se pobil po bokih, v dimlje in desni nogi, zaradi česar so ga z osebnim avtom odpeljali v bolnišnico, kjer so ga sprejeli na urološki oddelek. Zdraviti se bo moral od 10 do 20 dni.

Prav tako se je ponesrečil na delu včeraj popoldne 38-letni Francesco Sardi iz Ul. Torrebianca 21. Ko je stopil s tovornika v pivovarni Dreher, se mu je spodrsnilo in je nerodno padel ter se pobil in opraskal po čelu. Z rešilnim avtom so ga odpeljali v bolnišnico, kjer so mu nudili prvo pomoč. Okreval bo v desetih dneh.

Trčenje avtomobilov na cesti v Furlaniji

Na ortopedski oddelek so včeraj popoldne sprejeli 66-letnega Daria Barchiellija iz Ul. Vecellio 8, ki se bo moral zdraviti tri tedne, ker si je prebil koleno leve noge. Barchielli se je peljal z avtom na izlet po Furlaniji, na cesti med Tor Viscoso in Cervignanom pa se je vanj zaletel z avtom Livio Molinaris iz Ul. D'Alviano 39, ki je privozil iz nasprotne strani in ni mogel več obvladati vozila na zasneženi cesti.

PO ZADNJIH URADNIH PODATKIH ZA OKTOBER

Postopno naraščanje proizvodnje tržaške ladjedelniške industrije

V ladjedelnici Sv. Marka 939 zaposlenih delavcev gradi dve veliki ladji - Sedem ladij v gradnji v ladjedelnici Felszegy

Industrijska proizvodnja na našem področju v zadnjem razdobju naglo narašča, o čemer priča tudi splošni indeks industrijske proizvodnje, ki je oktobra dosegel 258,6 (osnova stanja 1953. leta je enaka 100), medtem ko je indeks znašal septembra 225.9 in oktobra lanskega leta 218.8. To povečanje gre v prvi vrsti na račun novih industrijskih obratov v žaveljskem industrijskem pristanišču in zlasti nove obsežne tekstilne industrije, kot tudi industrije cementa, papirja, gradbenega materiala in drugih panog lahke industrije.

Vendar pa se postopoma izboljšuje tudi stanje ključne tržaške ladjedelniške industrije, od katere zavise številna manjša industrijska podjetja, ki dobavljajo za ladjedelnice razne polizdelke ter ladijsko opremo. V največji tržaški ladjedelnici so tako avgusta izkoriščali naprave 38-odstotno, septembra 56,5-odstotno in oktobra 57-odstotno. Oktobra je bilo zaposlenih v proizvodnji 939 delavcev, medtem ko je bilo lani istega meseca zaposlenih le 770 delavcev. Napredek je znaten, čeprav še vedno ni stanje povsem zadovoljivo in gre v bistvu le za premostitev kritičnega razdobja, ko je bila ladjedelnica skoro brez naročil.

Sedaj grade v ladjedelnici na splaviščih dve veliki ladji: potniško ladjo «Raffaello» in 47.650-tonsko turbinsko cisterno «Auriga Primo». Poleg tega so predvideli postavitev gredlja 48.000-tonske motorne cisterne, 22.350-tonske motorne ladje in 54-tonske motorne cisterne.

Tovarna strojev Sv. Andreja je izkoristila naprave 61,5-odstotno in torej približno enako kot lani v istem mesecu; zaposlovala pa je neposredno v proizvodnji 678 delavcev (lani 682). Delavnica mostov in dvigal je izkoriščala naprave 87,7-odstotno in zaposlovala 263 delavcev (lani 262).

Okrepitev zaposlitve ladjedelnice Sv. Marka je imela za posledico nadaljnje znižanje števila suspendiranih delavcev, ki jih je bilo oktobra še 35, medtem ko jih je bilo septembra 48 in oktobra 1961. leta 345. Tudi glede tega vprašanja je napredek nesporen, vendar še zdaleka ne tak, kot bi ga lahko pričakovali. Skrajni čas bi namreč že bil, da ne bi več govorili o suspendiranih delavcih v ključni ladjedelniški industriji, temveč o najemanju nove delovne sile ter zlasti o vzgoji mladih kvalificiranih delavcev. Še vedno pa obstaja žalosten pojav, da prav v teh obratih skoro ni nobenega vajenca.

Po uradnih podatkih trgovinske zbornice je bil tudi položaj ladjedelnice Felszegy dokaj dober, saj je ladjedelnica oktobra gradila sedem ladij. Dve potniško-tovorni ladji so gradili za Formozo, 2.500-tonsko cisterno za družbo «Gerolimich», 11.000-tonsko tovorno ladjo za družbo «Navi italiane» iz Trsta, dve manjši cisterni za družbo Montanari iz Trsta in končno vlačilec z močjo 3.000 konjskih sil za družbo «Tripcovich». Ladjedelnica je izkoriščala naprave 80-odstotno.

V ladjedelnici Sv. Justa se je položaj izboljšal in kaže, da se je ladjedelnica usposobila za gradnjo večjih ribiških ladij, za katera je pomembno zanimanje. Tako so dogradili 600-tonsko ribiško ladjo «Selene» in postavili takoj na splavišče gredelj podobne ribiške ladje. Istočasno pa grade še dve podobni ribiški ladji, ki jih grade na nov način, tako da na zemlji pripravljajo obsežnejše dele, ki jih nato postavijo na splavišče.

PARK HOTEL
NOVA GORICA
priredi veliko
SILVESTROVANJE
z bogato večerjo (tudi pijača) za ceno 2.500 din
Igrala bosta priznana orkestra 600 sedežev - rezerviranje sprejema recepcija hotela

Vsak večer, razen ponedeljka, plesna in zabavna glasba

SILVESTROVANJA
KJE? KAKO? KDAJ?

P. D. SLAVKO ŠKAMPERLE
priredi SILVESTROVANJE NA STADIONU «PRVI MAJ», Vrdelska cesta 7. — Igral bo prvovrstni orkester ISKRA. — Bifé dobro založen. — Vstop z vabili. — Rezerviranje miz v petek, 28. dec. od 20. do 22. ure, v nedelja, 30. dec. od 10. do 12. ure v društvenih prostorih. Istočasno lahko dvignete vabila.

HOTEL FURLAN - REPENTABOR
priredi veliko silvestrovanje s tradicionalno večerjo. Igrata dva orkestra. Cena s prenotacijo 4.000 lir. — Tel. 21360.

HOTEL TRIGLAV - SEŽANA
priredi kakor vsako leto, tradicionalno silvestrovanje. Igral bo priznan orkester. Bogat menu. Priporočamo pravočasno rezerviranje.

JAMSKA RESTAVRACIJA - POSTOJNA
veliko tradicionalno silvestrovanje v vseh prostorih restavracije. Na Silvestrovo večerja in ples 2.500 din. Novoletni ples 1.1.1963 vstopnina 400 din. Igrata priznana orkestra «BORUT LESJAK» in «POSTOJNSKI FANTJE». Rezerviranje v turistični pisarni in v Jamski restavraciji.

RESTAVRACIJA ŠKABAR - VELIKI REPEN
priporoča silvestrovsko večerjo. Potrebno je rezerviranje.

HOTEL METROPOL - PIRAN
vabi na prijetno silvestrovanje. Ples, silvestrovska večerja 1.500 din. — Ples, silvestrovska večerja z nočnino 2.000 din. — Tridnevni penzion za novoletne praznike, vključeno silvestrovanje, 5.000 din. Sprejemamo rezerviranje v hotelu SIDRO.

HOTEL - RESTAVRACIJA KRAS REPENTABOR
priporoča silvestrovsko večerjo — tel. 21331.

HOTEL TRIGLAV - KOPER
prireja veselo silvestrovanje (trije orkestri). Cena za bogato večerjo in rezerviranje 1.500. din. V nočnem baru dva programa, rezerviranje 1000 din, konsumacija 1000 din. — Silvestrovanje v obratu RIŽANA z večerjo in plesom 1000 din. — Rezerviranje sprejema recepcija hotela, tel. 21650.

HOTEL CENTRAL - PORTOROŽ
prireja tradicionalno silvestrovanje. Rezerviranja so nujna. Pridite, prijetno vam bo.

HOTEL GALEB - KOPER
priredi veliko silvestrovanje. Cena v hotelu z vstopnino in menujem 1.500 din. V kavarni «LOŽA» 700 din. Glasba - ples - srečolov.

HOTEL PALACE - PORTOROŽ
za veselo in prijetno silvestrovanje bodo igrali trije priznani orkestri. Vstopnina in rezerviranja 1.000 — 2.000 din. Silvestrovski menu po naročilu.

RESTAVRACIJA KRIŽMAN VELIKI REPEN
priredi veselo silvestrovanje. Igra KRAŠKI ORKESTER. Priporočamo rezerviranje.

HOTEL «VIPAVA» v Vipavi
vabi na silvestrovanje — zaključek leta, z izrednim menujem, glasbo in plesom. Cena z rezervacijo 1.500 din.

Izleti

Prosvetna društva Ivan Cankar, Skedenj, Skamperle in Barkovlje priredе 13. januarja 1963 skupni smučarski izlet v Črni vrh.

Vpisovanje samo do sobote 29. t.m. na sedežih prosvetnih društev in sicer:

Cankar vsak dan od 19. do 20. ure; Skamperle v torek, sredo, četrtek in petek od 21.30 dalje in v nedeljo od 10. do 12. ure; Barkovlje v nedeljo, četrtek in petek od 20.30 do 22. ure; Skedenj vsak delavnik od 20.30 do 21.30.

Mali oglasi

PRI VAŠIH NAKUPIH obiščite trgovino «MAGLIABELLA» na Korzu Garibaldi, 11 (Barriera) nekaj korakov od avtobusne postaje. Pri nas dobite veliko izbiro vseh vrst PLETENIN, nogavic in perila za ženske, moške in otroke po najnižjih cenah v Trstu. Postreženi boste v vašem jeziku. Pri nakupu dobite primerno darilo.

PRI MAGAZZINU FELICE — Trst, Ulica Carducci 41, DOBITE: ženske, moške in otroške dežne plašče, bunde, hlače, jopiče in srajce najboljših vrst in znamk po najnižjih cenah.

BRUSINI CARLO, Trst, Ul. Battisti 20, prodaja gospodinjske električne predmete — štedilnike na drva, premog, plin, elektriko — trajno goreče peči na premog in kerosene ter na plin in elektriko in televizorje. Olajšave pri plačilu. Postrežba plina na dom. — Telefon 29-041.

ZDRAVNIK
dr. MAKS SUSTERSICH
ŠUŠTERŠIČ
bo s 1. januarjem 1963 ordiniral v Boljuncu št. 46 a
Sprejema tudi zavarovance INAM

TRGOVINA ČEVLJEV
„Pandora"
Trst, Ul. C. Battisti št. 6
(Galerija Fenice)
Tel. 29-900
Velika izbira modelov zadnje novosti za dame, gospode in otroke
ZAUPNA TRGOVINA

Razna obvestila

Prosvetno društvo Barkovlje. Tudi letos prireja društvo v svojih prostorih v Ul. Cerreto 12 za člane in prijatelje **silvestrovanje.** Tisti, ki bi radi bili v prijetni domači družbi za **konec leta,** naj se vpišejo v času, ker je število miz omejeno. Vpisujejo se lahko vsak večer po 20. uri v društvenih prostorih.

* * *

Silvestrovanje SPDT na Nanosu. — Odhod na silvestrovanje na Nanos je z zagrebškim avtobusom ob 15. uri z glavne avtobusne postaje. Zbiranje četrt ure prej.

* * *

Prosvetno društvo «Igo Gruden» v Nabrežini vabi člane in prijatelje na silvestrovanje, ki bo v prostorih društva. Igra orkester «La Cometa». Dobro založen bife.

Včeraj-danes

ROJSTVA, SMRTI IN POROKE

Dne 24. decembra 1962 se je v Trstu rodilo 10 otrok, umrlo pa je 18 oseb.

UMRLI SO: 55-letna Maria Zidarich por. Bulla, 55-letni Giovanni Poniz, 73-letna Giulia Vetak, 60-letni Stanislao Babuder, 34-letna Odetta Strainsak por. Fabbrini, 47-letna Emilia Comac por. Crivillic, 84-letna Vittoria Slataper vd. Lasca, 73-letna Lea Desimon por. Irmi, 60-letni Alghiero Bucavelli, 79-letna Antonia Pecarich vd. Bossi, 76-letni Giuseppe Nardin, 76-letni Enrico Giorgi, 29-letna Lucia Cresciani, 57-letna Carolina Barbarich por. Storini, 91-letna Orsola Suttora vd. Ahel, 82-letni Iginio Sonz, 87-letni Ermanno Lussi, 72-letna Ermenegilda Solazzi vd. Sergi.

NOČNA SLUŽBA LEKARN

Cipolla, Ul. Belpoggio 4. Godina Enea, Ul. Ginnastica 6; Alla Maddalena, Ul. dell'Istria 43. Pizzul-Cignola, Korzo Italia 14; Croce Azzurra, Ul. Commerciale 26.

Darovi in prispevki

Bivša gojenca Dijaškega doma Jadran in Jordan Žerjal iz Boršta darujeta za Dijaško Matico 5000 lir.

AUTOVOX — AVTORADIO TELEVIZORI
radio
SERGIO ROSELLI
Trst, Ul. Tor San Piero št. 2 Tel. 31294
Servisna postaja in trgovina z visoko kvalificiranim osebjem

• • • Danes v «ARCOBALENO»

V soboto zvečer so Dolinčani slavili petdesetletnico prosvetnega delovanja večletnega predsednika in pevca prosvetnega društva tov. Ivana Štrajna

Glasbena skupina iz Boljunca je pod vodstvom Draga Žerjala priredila v nedeljo in na Stefanovo zabavni večer

Prizor s tradicionalnega «lučanja» na Stefanovo v Boljuncu, ki ga prirejajo domača dekleta in fantje

Sinoči so člani dramske skupine prosvetnega društva Prosek-Kontovel priredili v dvorani društvene gostilne na Kontovelu štiridejanko «Prisega o polnoči»

KEMIJA-IMPEX
IZVOZ-UVOZ
LJUBLJANA
TITOVA 25, POB 418-VIII

Telex: 03-177 Kemimpex, Ljb.
Telegram: KEMIMPEX Ljubljana
Telefon: 33-266, 33-151, 31-313

IZVAŽAMO IN UVAŽAMO: kemikalije, umetna gnojila (cianamid), eterična olja, tekstilna in usnjarska pomožna sredstva, detergente in mila, papir, kartone, lepenko, sulfitno celulozo, stekleno embalažo, porcelan in keramiko, ricinusovo olje, kavčuk, tehnična olja in maščobe, fotomaterial, anilinske barve, rotopapir, surovine za plastične mase, azbest, specialne papirje itd.

PREDSTAVNIŠTVO ZA FLRJ:
BEOGRAD, Dragoslava Jovanovića 9
ZAGREB, Pod zidom 3
REKA, Dositeja Obradovića 1

Goriško-beneški dnevnik

GOSPODARSTVO V ŠTEVILKAH

Gospodarska podjetja na Goriškem zaposlujejo 35.029 uslužbencev

V 10 letih 6.405 več zaposlenih - Najbolj se je povečala gradbena dejavnost - Poskus s poslovanjem trgovin ob nedeljah

Preteklo nedeljo so tudi v Gorici napravili prvi poizkus z odprtjem trgovin tudi ob nedeljah, kar že več časa izvajajo po nekaterih večjih mestih po državi. Ali je poizkus v celoti uspel in ali bi se ga splačalo še ponoviti, je težko reči tudi zato, ker so vse tri glavne sindikalne organizacije prav za ta dan napovedale splošno stavko trgovskih uslužbencev zaradi nepopustljivega stališča delodajalcev, ki preko pokrajinske zveze trgovcev niso hoteli popustiti na svojem stališču in priznati uslužbencem zahtevane mezdne izboljšave. Stavka je v resnici le delno uspela, predvsem zato, ker so bili uslužbenci Stande od nje izvzeti in prav tako uslužbenci potrošnih zadrug, katere so pristale na zahtevane poviške. Po drugih trgovinah pa so povečini delali gospodarji in člani njihovih družin in tako so bile vse odprte.

Ker smo že pri gospodarstvu, bo naše čitatelje gotovo zanimalo, koliko imamo sedaj raznih podjetij na Goriškem in njihova primerjava s položajem pred desetimi leti.

Po podatkih Vestnika trgovinske zbornice smo imeli ob štetju leta 1961 v naši pokrajini 18 ekstraktivnih podjetij (med katere spadajo tudi kamnolomi) z 203 uslužbenci; leta 1951 jih je bilo 45, vendar pa so vsa skupaj imela le 132 uslužbencev. Raznih proizvodnih podjetij so našteli 1349 z 19.460 delavci in uslužbenci; deset let prej jih je bilo 1.335 z 18.390 uslužbenci. Gradbenih podjetij je bilo leta 1961 251 z 2.887 zaposlenimi; leta 1951 109 s 1.184 zaposlenimi. Prav vtej panogi se opaža razvoj, saj so se gradbena podjetja tako po številu kot po zaposlenih več kot podvojila v desetih letih.

Kar se trgovskih podjetij v pravem pomenu besede tiče, smo imeli lani 199 trgovskih podjetij na debelo s 757 uslužbenci (leta 1951 jih je bilo 179 s 581 zaposlenimi); trgovin na drobno so našteli 2.269 s 5.171 uslužbenci (leta 1951 jih je bilo 1.632 s 3.714 zaposlenimi)); potujočih trgovcev je bilo 337 s 446 zaposlenimi (leta 1951 pa 275 s 348 zaposlenimi).

Raznih gostinskih podjetij imamo 716 s 1.700 uslužbenci (leta 1951 631 s 1.554 uslužbenci). Prevoznih podjetij vseh vrst so našteli 231 s 1.844 uslužbenci (1951 jih je bilo 109 s 1.342 uslužbenci). Navedemo naj še razne kreditne in zavarovalne zavode, ki jih je na Goriškem 21 s 476 uslužbenci (leta 1951 30 s 374 uslužbenci).

Navedli smo samo najvažnejše gospodarske panoge. Če upoštevamo še vse druge, tedaj smo imeli leta 1961 na Goriškem 6.004 gospodarska podjetja s 35.029 zaposlenimi ali precej več kot deset let prej, ko jih je bilo 4.631 z 28 tisoč 624 uslužbenci. Gospodarstvo na Goriškem se je torej v zadnjih desetih letih precej izboljšalo, predvsem po zaslugi podjetij, ki so nastala v okviru proste cone na področju goriške občine in pa zaradi večjega trgovskega prometa, ki je v zvezi z ugodno se razvijajočim maloobmejnim blagovnim in osebnim prometom.

Otroški sejem v Novi Gorici

Društvo prijateljev mladine organizira v Novi Gorici novoletno praznovanje otrok z otroškim sejmom, ki bo jutri 28. in v soboto 29. t. m. v Novi Gorici. Na sejmu bodo pripravili med drugim tudi pravljični kotiček, kjer bodo prikazali več prizorov iz pravljice «Mojca Pokraculja». Na njem bodo prodajali poleg slaščic in igrač tudi mladinske knjige po znižanih cenah in razno drugo blago, ki gre najbolj v promet za novoletne praznike.

V soboto 29. t. m. popoldne bo prišel na obisk v Novo Gorico tudi dedek Mraz z vsem svojim spremstvom. Njegov sprevod se bo zbral ob 15.30 pred kavarno v Solkanu, od tam pa bo krenil na otroški sejem, kjer bo imel dedek Mraz svoj novoletni govor.

To zanimivo prireditev si bodo prav gotovo ogledali tudi številni Goričani, zlasti pa bo zanimala njihove otroke.

IZDANI SO BILI VIZUMI ZA POTOVANJE

V nedeljo boksarski dvoboj med Ljubljano in Gorico

V obeh ekipah nastopajo zelo močni tekmovalci

Boksarsko srečanje med Odredom iz Ljubljane in goriško reprezentanco, se bo vršilo v nedeljo 30. decembra ob 17. uri v športni palači CONI na Rojcah. Vest so nam sporočili organizatorji turnirja, ki so posredovali pri CONI v Rimu, slednji pa na konzulatu v Zagrebu za vizume, da je bilo mogoče srečanje, ki bi se moralo vršiti že na Stefanovo, vendarle organizirati še v tem letu, kakor so si prireditelji sami tudi želeli.

Tekmovalci se bodo pripeljali v Gorico z vlakom v soboto zvečer. Naslednji dan si bodo ogledali mesto in pa dvorano, kjer bo popoldne toliko pričakovano srečanje.

Za ta izredno pomembni športni dogodek vlada v Gorici veliko zanimanje in bo zaradi tega prav gotovo žel velik uspeh.

Rane na obrazu zaradi pretepa

Antonio Geragi s Tržaške ceste 46 se je predvčerajšnjim zatekel v civilno bolnišnico v Ul. Vittorio Veneto, kjer so mu obvezali rano na zgornji ustnici in desni ličnici. Doma se bo zdravil šest dni. Geragi je dežurnemu zdravniku izjavil, da se je poškodoval v pretepu z nekim moškim, ki ga je pestil po obrazu.

Na Kalvariji je gorelo

V nedeljo okrog 18. ure je ogenj zajel del gozdiča nad železnico v bližini prve čuvajnice od Podgore proti Ločniku. Ker je bilo vreme suho in na tleh precej suhljadi, so se plameni kmalu razlezli precej na široko. Goriški gasilci so takoj prihiteli na mesto in začeli z gašenjem, ki pa je trajalo dve uri, preden so lahko rekli, da so odstranili vsako nadaljnjo nevarnost. Požar je zajel kakih 4000 kv. metrov površine in povzročil lastniku parcele, Giovanniju Morettiju, okrog 40 tisoč lir škode.

Vzrok za požar ni točno znan, vendar domnevajo, da je kak potnik večernega vlaka morda vrgel skozi okno cigaretni ogorek in s tem povzročil ogenj.

Ženska se je opekla po stegnih in bokih

Comavli Maria, stara 59 let, bivajoča v Vicolo del Guado 2 v Gorici, se je ponesrečila predvčerajšnjim dopoldne. Pripravljala je kosilo in se opekla po stegnih, bokih in rokah. Vse kaže, da se je polila z vročo tekočino. Odpeljali so jo v bolnišnico, kjer so jo pridržali na zdravljenju s prognozo okrevanja v 30 dneh. Ugotovili so ji opekline prve in druge stopnje.

Božični prazniki potekli v znamenju hudega mraza

V nedeljo in ponedeljek so bile trgovine polne kupcev - Mesto je praznično razsvetljeno

Božični prazniki so minili in sedaj se že pripravljamo na novoletne. Kaj naj povemo o dnevih, ki so za nami? Preživeli smo jih vsakdo kot je najbolje mogel in znal. Nekdo v topli domačnosti, ki mu jo nudi družina, drugi spet v idili zasnežene narave.

Gorica je bila kot nevesta: vse je bilo nared, vse okrašeno, pa tudi razpoloženje je kar najbolj ustrezalo temu svečanemu dogodku.

Že v nedeljo je bila opazna predpraznična mrzlica, ki se je v ponedeljek stopnjevala do samega večera. Redkckdaj je bilo na Korzu toliko ljudi kot takrat. Trgovine so bile polne kupcev, ulice natrpane z vozili. Vsem se je mudilo, da bi čimprej opravili nakupe in se zatekli v svoja bivališča, kjer jih je čakala poleg domače intimnosti tudi zakurjena soba. Bilo je namreč pošteno mraz, burja pa ga je napravljala še bolj surovega.

Za praznike so prižgali na Gradu veliko zvezdo repatico in tudi tisoče žarnic okoli in okoli obzidja. V mestu samem pa so prazničnost povzdignile živobarne svetilke na drevesih in arkadah, razpetih čez ceste.

Zaradi hudega mraza so se bolj redki odpravili v gore. Zavedali so se, da jih čaka hud mraz, pa so raje ostali doma. Najpogumnejši, ki so se vendarle odločili prebiti praznike sredi bele opojnosti, so presneto prezebli, ker v Kanalski dolini so imeli do 19 stopinj pod ničlo, na Lokvah pa okoli 15.

Vreme pa se je včeraj sprevrglo; vse kaže, da bo postalo južnejše, in če bi se pojavile snežne padavine v večji meri kot včeraj, ne bi bilo prav nič izrednega.

Z avtom v drevo sredi Gorice

Sinoči okrog 18. ure se je peljal 41-letni Orlando Pecorari iz Gorice, Ul. Lungo Isonzo 65, po Ulici Ristori v smeri proti tržaški cesti. Z njim je bila v avtomobilu tudi 7-letna hčerka Cinzianella. Iz neznanih vzrokov je Pecorari treščil s svojim vozilom v obcestno drevo pri hiši št. 27. Pri trčenju sta bila oba s hčerko ranjena.

Mimoidoči so poklicali avto Zelenega križa, ki ju je odpeljal v civilno bolnišnico. Tu so zdravniki ugotovili «Pecorariju večjo rano na čelu in druge poškodbe ter pretres možganov. Zato so ga pridržali na opazovanju. Tudi hčerka je dobila več ran po obrazu in pretres možganov, zato so jo pridržali na zdravljenju za 20 dni.

Knjižnica na Vrhu ima precej obiskovalcev

Knjižnica na Vrhu, ki jo vzdržuje vladna knjižnica s sedežem v Gorici, je odprta dvakrat na teden, in sicer v večernih urah. Vodi jo učitelj Devetak, ki izposoja knjige čitateljem iz vasi. Knjižnica ima svoj sedež v osnovni šoli. Razpolaga z nekaj stotinami knjig, med katerimi je več kot polovica italijanskih. Kadar je knjižnica odprta, vaščani radi zahajajo vanjo. Vračajo knjige in si izposojajo nove. Prostor je tudi ogrevan, tako da se med učiteljem in pa domačini razvijejo živahni pogovori o knjigah, njihovi vsebini itd.

Take knjižnice so tudi v Št. Mavru in v Steverjanu, vendar se vse zdi, da je vrhovska najbolj delavna.

POŽAR V TRGOVINI NA KORZU

Ogenj je zajel zalogo najlonskih izdelkov

Povzročil ga je plamen iz petrolejske pečice - Škoda treh milijonov lir je krita z zavarovalnino

V nedeljo dopoldne, ko so tudi v Gorici prvič odprli trgovine na nedeljo, ter tako skušali posnemati nekatera mesta z bolj živahno trgovino, je prišlo okrog 10. ure, kmalu potem, ko so dvignili navojnico, do požara v konfekcijski trgovini Libero Franco na Korzu Verdi 74.

Požar, ki bi lahko imel še mnogo hujše posledice, je povzročila pečica na petrolej, ki je bila postavljena v skladišču za trgovino. Za trenutek je hušknil ogenj nazaj proti vratcem pečice, kar je imelo za posledico, da se je vnel petrolej tudi v rezervoarju pri pečici, ki je eksplodiral. Plamen je nato zajel neko zaveso iz umetnih vlaken, brž potem pa še vrsto škatel in omar v skladišču, v katerih je bilo blago iz raznih umetnih vlaken, ki so vsa zelo lahko gorljiva. V prostoru je bil takrat gospodarjev sin Elio Franco, ki so mu prihiteli na pomoč uslužbenci iz Stande ter trgovec Moncaro, ki ima svoj lokal nasproti. Takoj so začeli z akcijo, da bi preprečili razširitev požara še na drugi del trgovine.

Medtem so poklicali tudi goriške gasilce, ki so požar najprej omejili in ga potem postopoma popolnoma ukrotili. Pri tem so morali uporabljati vodo z visokim pritiskom, če so hoteli biti kos plamenom. Blago, ki se je že vnelo in tudi del opreme so zmetali na dvorišče, ki pelje v kino Centrale. Ker se je nabralo kmalu precej radovednežev, je morala policija zastražiti ves prostor in preprečiti nepoklicnim dostop tudi na dvorišče, kjer se je medtem nakopičilo na stotine delno ožganih spodnjih oblek, modrčkov, najlonskih nogavic itd.

Ceprav je ogenj zajel le del skladišča za trgovino, pa cenijo povzročeno škodo na okrog tri milijone lir; vendar je krita z zavarovalnino. Pri gašenju se je laže ranil na desni roki gospodarjev sin Elio, ko je razbil izložbeno okno na dvorišču, da je tako olajšal gašenje in reševanje blaga, ki ga plameni še niso zajeli.

Z nožem se je urezala v levi kazalec

Ob 11.15 so nudili pomoč 55-letni Caterini Clemente iz Ulice Colombo 3. V bolnišnici v Ul. Vittorio Veneto so ji obvezali rano na levem kazalcu, kjer se je urezala s kuhinjskim nožem. Doma se bo zdravila 10 dni.

Urezal se je na motorskem hladilniku

Ob 13.30 so nudili v bolnišnici prvo pomoč 22-letnemu Giuseppu Faganelu iz Ul. Duca d'Aosta 89. Faganel se je ranil v desni mezinec pri čiščenju motorskega hladilnika. Na svojem domu se bo zdravil 5 dni.

GORIŠKI NOGOMET

Neodločen rezultat Juventine v tekmi z burjo v Kaprivi

Tudi Podgorci so v Šlovrencu igrali neodločeno - Na igrišču v Sovodnjah pa je zmagala ekipa iz Morara

Preteklo nedeljo vreme ni bilo nič kaj naklonjeno nogometašem in njihovim navijačem. Mrzlo in vetrovno je onemogočilo reden potek tekem, saj je žogo le prepogosto bolj usmerjal veter kot pa igralci. Tudi občinstva je bilo zelo malo na igriščih in le najbolj vneti navijači so tvegali prezebanje in prehlad na odprtih poljih.

Temu primeren je bil tudi rezultat na posameznih igriščih. Juventina je gostovala v Kaprivi in morda je bila še srečna, ko je odnesla neodločen rezultat pri igri brez golov. Žoga nikakor ni hotela v vrata niti enemu niti drugemu. V takih razmerah je tudi ena točka, pridobljena na tujem igrišču, dragocena, zlasti če upoštevamo, da so igrali Juventinci brez vratarja, ki zaradi incidenta na poti ni prišel na tekmo.

Nekaj podobnega lahko rečemo o Podgorcih, ki so na igrišču v Šlovrencu dosegli neodločen rezultat z 1:1 proti ekipi Libertas. Tudi tu so prezebajoči igralci tekali za žogo, ki jim jo je često veter sproti odnašal v popolnoma nepričakovano smer.

Še najslabše so naleteli preteklo nedeljo Sovodenjci, ki so na domačem igrišču izgubili tekmo proti Moraru z rezultatom 1:3. Prvi polčas so domačini še nenako vzdržali in ga zaključili neodločeno z 1:1. V drugem polčasu pa so popustili in nekateri premrzli igralci so še pred zaključkom tekme zapustili igrišče. To dejstvo in pa burja, ki je gospodarila na igrišču, je omogočilo nasprotnikom, da so zabili še oba zmagovita gola. O domačinih lahko rečemo, da so se tudi tokrat pojavile že običajne napake. Obramba je še nekako ustrezala, pač pa je bil neučinkovit napad, ki za nasprotno obrambo ni predstavljal kakšne posebne nevarnosti.

Kino

VERDI. 16.30: «Quelle due», A. Hepburn in S. Mac Laine. Ameriški film, mladini pod 18. letom vstop prepovedan. Zadnja predstava ob 22. uri.

CORSO. 17.00: «Il falso traditore», W. Holden in L. Palmer. Ameriški barvni film. Zadnja predstava ob 22. uri.

VITTORIA. 17.15: «Sissi e il granduca», S. Siga in C. Wolff. Avstrijski barvni film v cinemascopu. Zadnja predstava ob 21.30.

CENTRALE. 17.00: «Il figlio di Spartacus», S. Reeves in G. M. Canale. Barvni film. Zadnja predstava ob 21.30.

DEŽURNA LEKARNA

Danes ves dan in ponoči je odprta v Gorici lekarna CRISTOFOLETTI, Travnik št. 14, tel. 29-72.

TEMPERATURA VČERAJ

Včeraj smo imeli v Gorici najvišjo temperaturo 0,6 stopinje nad ničlo ob 13. uri, najnižjo 4,2 stopinje pod ničlo ob 22.10. Povprečna dnevne vlage je bilo 50 odstotkov.

VESTI IZ KOPRSKEGA OKRAJA

Zadnje priprave za združitev koprskega in goriškega okraja

10-letnica podjetja Jadran export-import - Koprska luka bo dosegla letni plan 260.000 ton prometa - Otvoritev novih obratov

V Kopru in v Novi Gorici se zaključujejo zadnje priprave za združitev obeh okrajev v enotni koprski okraj. Skladno s sklepom Ljudske skupščine Slovenije, bo začel novi koprski okraj redno poslovati s 1. januarjem prihodnjega leta.

V Kopru je bila v torek skupna seja okrajnih ljudskih odborov Koper in Gorica, na kateri so izvolili nove organe začasnega okrajnega ljudskega odbora Koper. Za novega predsednika so izvolili Milana Vižintina, za podpredsednika pa Davorina Ferligoja in Jožeta Eržena. Izvolili so tudi vse predsednike svetov, okrajnih zavodov in drugih organov. Ob izvolitvi se je novi predsednik Milan Vižintin zahvalil za zaupanje in poudaril, da je namen reorganizacije predvsem v tem, da se še bolj utrdijo komune in celotni komunalni sistem. Komune se bodo tudi kadrovsko močno utrdile. Novi okraj bo štel okrog 80 članov, medtem ko sta prejšnja okraja skupaj štela 170 članov.

Te dni sta se združila tudi oba okrajna komiteja Zveze komunistov. Za novega sekretarja so izvolili Jožeta Božiča. Združila sta se tudi oba okrajna komiteja Ljudske mladine Slovenije in okrajna sindikalna sveta. V prihodnjih dneh pričakujejo tudi združitev drugih organizacij in ustanov.

V podjetju Jadran eksport-import so praznovali desetletnico ustanovitve podjetja. Ob tej priložnosti so odkrili spominsko ploščo, posvečeno jubileju podjetja in tudi 10-letnici delavskega samoupravljanja. Vsekakor je to podjetje doseglo v desetih letih izreden razvoj. Medtem ko je znašala v začetku vrednost izvoza le okrog 60 tisoč dolarjev, se je letos dvignila že na 4 milijone dolarjev. Podjetje ima v načrtu, da se bo prihodnje leto povečala vrednost izvoza še za milijon dolarjev. Zaradi tega grade v bližini Sežane moderno izvozno bazo s skladišči, z depoji za živino ter z manipulacijskim prostorom za rezani les ter za gozdne asortimente. V okviru podjetja se lepo razvijata tudi obrat marmorja in kobilarna Lipica.

V koprski luki so izvolili prvi delavski svet podjetja, ki se je že konstituiral. Na prvi seji delavskega sveta je poročal direktor Danilo Petrinja o dosedanjem delu in o bodočem razvoju podjetja. Med drugim je povedal, da so dosegli že sredi decembra četrt milijona ton prometa, kar je največji letni dosežek od obstoja podjetja. S tem so se močno približali letnemu planu, ki znaša 260 tisoč ton. Ta plan bodo tudi presegli, saj pričakujejo te dni več ladij z južnim sadjem. Koprska luka je danes ena najmodernejših v Jugoslaviji in si je ustvarila pogoje za nadaljnji razvoj s tem, ker se je specializirala predvsem za južno sadje in les. V kratkem bodo dogradili četrti vez, s čimer se bo operativna obala povečala na 555 metrov.

Tovarna Iplas v Kopru je prva v Jugoslaviji osvojila proizvodnjo poliuritenskih pen in polivinilacetatnih emulzij. Strokovnjaki te tovarne so na osnovi lastnih izkušenj in izkušenj, ki so si jih pridobili med specializacijo v tujini, osvojili ne samo proizvodnjo pen, ampak tudi izdelali stroj za izdelavo pen. Prvi poskusi za utrditev proizvodnega sistema so se že začeli, razen tega pa laboratorijsko proučujejo postopek za izdelavo poltrdih in trdih pen.

* * *

Koper je dobil še eno moderno samopostrežno trgovino. Uredilo jo je podjetje Fructus v Kidričevi ulici. Trgovina ima 85 metrov prodajalnega prostora, v njej pa prodajajo sadje in zelenjavo, alkoholne in brezalkoholne pijače in razne druge sorodne artikle.

Ljudska univerza v Kopru beleži v jesenski sezoni živahno dejavnost. Med drugim so organizirali okrog 20 seminarjev ter številna predavanja, ki se jih je udeležilo več tisoč prebivalcev. Razen tega so organizirali šolo za življenje, šolo za starše ter tečaje tujih jezikov. V prihodnje se bodo še tesneje povezali z gospodarskimi organizacijami ter z raznimi ustanovami v komuni, da bi lahko uspešneje pomagali pri izobraževanju kadrov v gospodarstvu.

* * *

V Kopru je bilo posvetovanje mladih tehnikov koprskega in goriškega okraja, na katerem so se pomenili o prihodnjem delu v klubih mladih tehnikov. V teh klubih delujejo radijski, modelarski, letalski, plovni, elektrotehnični in drugi krožki. Letos predvidevajo živahno aktivnost v okviru «Leta tehnične vzgoje mladih».

V Kopru so odprli moderno, specializirano trgovino za motorna vozila, za rezervne dele in za opremo za gostinstvo. Trgovino je zgradilo in opremilo velepodjetje Imex na Nabrežju JLA. Potreba po tovrstni trgovini je bila zelo velika, zlasti kar zadeva rezervne dele za avtomobile, ki so jih morali kupci iskati v Ljubljani in celo v Beogradu.

šport šport šport šport šport šport

14. KOLO PRVENSTVA

Z zmago nad Juve Inter v vodstvu

Tudi Milan s celotnim izkupičkom

Herrera na vrhu lestvice. Se sicer čudno sliši, a danes idoli, ki dosegajo zmage niso več igralci, temveč trenerji. Sistem in taktika igre sta torej več vredna kot zmožnost in ves trud tistih, ki se morajo celih 90 minut v mrazu in dežju ali vročini poditi za žogo. Torej slavospev gre tokrat Herreri, ker je znal privesti svojo še pred meseci majajočo se enajstorico, do cilj, ki ga je trener pred mesecem napovedal. Milančani so si privoščili sedanjega leaderja, ki jim je moral prepustiti prvi stolček lestvice. Interjevi igralci so po zaslugi Jaira zmagali, a samo s pičlo razliko, ki pa je precej lažna. Njihova igra je bila boljša in učinkovitejša od tekmecev Juventusa, ki so se trudili, da bi ostal rezultat v mejah častnega poraza. Milančani so si zmago popolnoma zaslužili in z njo tudi prvo mesto.

Tudi Milan si je osvojil obe točki prav tako s pičlim rezultatom, ki pa je bil po mnenju večine gledalcev dosežen iz off-sida.

14. kolo prvenstva A lige se je uspešno končalo tudi za Fiorentino, ki je sprejela v goste nepopolno Bologno. Med gosti so manjkali Capra, Pavinato in Pascutti, a kljub temu so ti prvi prešli s Hallerjem v vodstvo. Po tem golu so se ustavili in prepustili pobudo domačinom, ki so brez posebnih težav spravili kar tri žoge v Cimpielovo mrežo.

Tudi Roma je prišla do celotnega izkupička na škodo Sampdorie. Največ zaslug za zmago ima John Charles, ki je z glavo spravil drugo žogo za hrbet nasprotnega vratarja. Tokrat je Napoli med gostovanjem v Modeni doživel pravcato katastrofo. Domačini so bili zelo živahni in učinkoviti ter so goste odpravili z rezultatom 4:0. Preseneča pa minimalna zmaga Atalante nad Palermom ter neodločen izid srečanja Catania-Mantova.

Največje presenečenje pa sta pripravili Lanerossi in Spal. Igralci iz Vicenze so si šli po zmago na igrišče Torina, tisti iz Ferarre pa so spravili na kolena Benečane, pri katerih so gostovali. Domačini so imeli sicer več priložnosti za izenačenje, a jih niso znali izkoristiti še posebno, ker je bila obramba Spala zelo budna in lahko se reče najboljši del moštva.

ALIGA

IZIDI

*Atalanta-Palermo	1-0
*Catania-Mantova	1-1
*Fiorentina-Bologna	3-1
Milan-*Genoa	1-0
*Inter-Juventus	1-0
*Modena-Napoli	4-0
*Roma-Sampdoria	2-0
L.R. Vicenza-*Torino	2-1
Spal-*Venezia	1-0

LESTVICA

Inter	14	8	4	2	23 9	20
Juventus	14	8	3	3	23 11	19
Bologna	14	9	0	5	36 22	18
Spal	14	8	2	4	24 20	18
Atalanta	14	5	7	2	22 18	17
Fiorentina	14	6	4	4	24 14	16
L. Vicenza	14	6	4	4	17 12	16
Milan	14	5	6	3	21 16	16
Roma	14	5	5	4	21 14	15
Mantova	14	3	7	4	12 14	13
Catania	14	4	5	5	19 30	13
Genoa	14	4	4	6	16 20	12
Napoli	14	5	1	8	15 27	11
Modena	14	4	3	7	16 25	11
Torino	14	4	3	7	10 16	11
Venezia	14	3	4	7	18 21	10
Sampdoria	14	4	1	9	14 23	9
Palermo	14	2	3	9	7 26	7

Prihodnje tekme (30. dec. 1962)

Bologna - Napoli; Catania - Atalanta; Inter - Roma; Juventus-Mantova; - L.R. Vicenza - Genoa; Palermo - Modena; Sampdoria-Torino; Spal - Milan; Venezia-Fiorentina.

BLIGA

IZIDI

*Alessandria-Udinese	0-0
*Brescia-Catanzaro	0-0
*Cagliari-Bari	1-1
*Como-Pro Patria	4-1
*Cosenza-Lecco	0-0
*Foggia-Lucchese	4-1
*Messina-Lazio	4-1
*Padova-Triestina	4-0
*Simmenthal-Parma	3-1
*Verona-Sambened.	3-0

LESTVICA

Messina	14	8	5	1	24 13	21
Brescia	14	7	5	2	19 11	19
Foggia	14	8	2	4	30 23	18
Bari	14	4	9	1	18 11	17
Padova	14	7	3	4	20 15	17
Verona	14	5	6	3	15 10	16
Lecco	14	4	8	2	15 12	16
Cagliari	14	4	7	3	14 10	15
Lazio	14	3	9	2	14 12	15
Pro Patria	14	5	4	5	16 18	14
Como	14	5	3	6	20 18	13
Simmenthal	14	4	5	5	17 20	13
Catanzaro	14	4	5	5	13 16	13
Lucchese	14	5	2	7	18 20	12
Cosenza	14	3	6	5	11 18	12
Triestina	14	3	5	6	18 25	11
Udinese	14	2	6	6	20 26	10
Alessandria	14	3	4	7	12 17	10
Parma	14	3	4	7	12 20	10
Sambened.	14	1	6	7	9 20	8

Totocalcio

Atalanta-Palermo	(1-0)	1
Catania-Mantova	(1-1)	X
Fiorentina-Bologna	(3-1)	1
Genoa-Milan	(0-1)	2
Inter-Juventus	(1-0)	1
Modena-Napoli	(4-0)	1
Roma-Sampdoria	(2-0)	1
Torino-L.R. Vicenza	(1-2)	2
Venezia-Spal	(0-1)	2
Cagliari-Bari	(1-1)	X
Messina-Lazio	(4-1)	1
Livorno-Reggiana	(1-1)	X
Rimini-Prato	(1-1)	X

KVOTE
13 — 2.411.000 lir
12 — 71.800 »

FINALNO SREČANJE ZA DAVISOV POKAL

Avstralija z 2:0 v vodstvu nad Mehiko

Lahka zmaga Roda Laverja

BRISBANE, 26. — Enainpetdeseti challenge round za Davisov pokal med Avstralijo in Mehiko je privabil na tribune okoli igrišč čez 8000 gledalcev, ki so z zanimanjem sledili ostrim borbam na razmočenih igriščih. Po prvem dnevu si je Avstralija zagotovila zmago v obeh singlih in vodi z 2:0. V prvi igri dneva je Neale Fraser odpravil Antonia Palafoxa 7:9, 6:3, 6:4, 11:9, v drugi pa je Rod Laver premagal Rafaela Osuno 6:2, 6:1, 7:5.

Igrišče je bilo zaradi deževja razmočeno, zaradi česar se igralca prvega singla nista takoj znašla in sta le s težavo ostajala v ravnotežju. Šele v drugem delu igre je Fraser oživel in je nasprotnika večkrat prisilil s svojimi siloviti udarci k predaji. Največ točk si je Fraser pridobil s servisom, ki je Palafoxa skoraj vedno zmedel.

V drugi tekmi dneva se Laverju ni bilo treba dosti truditi, da je spravil na kolena sicer upornega, a vseeno prešibkega Osuno. Po 71 minutah igre je že priletni Rod Laver odpravil gladko v treh setih mehiškega nasprotnika.

NOGOMET

TURIN, 26. — Prijateljska nogometna tekma med Juventusom in Wiener Sport Clubom se je končala z 2:0 (2:0) v korist domačinov. Gola sta dosegla Del Sol v 29' iz enajstmetrovke in Zigoni v 43'.

BOKS

BOLOGNA, 26. — Nino Benvenuti je nocoj premagal s t. k. o. v 2. rundi boksarja srednje kategorije Melisa iz Cagliarija.

HOKEJ NA LEDU

BEOGRAD, 26. — S tekmo med Partizanom in Jesenicami se je danes začelo jugoslovansko prvenstvo v hokeju na ledu. Tekma se je končala z zmago Jesenic s 5:0 (2:0, 1:0, 2:0).

TUDI KOŠARKARSKA IGRIŠČA SO SE RAZŽIVELA

Ignis brez orožja proti učinkovitemu Simmenthalu

Moška petorka Philca premagala Reyer

Po dvotedenskem premoru je I. košarkarska liga spet oživela. Glagol oživela je tu na pravem mestu, saj so mnoge ekipe zaigrale kot prerojene in nam nudile celo vrsto presenečenj, ki čeprav nimajo veliko vrednosti in jasnega odraza na lestvici, vsaj delno omilijo negativno mnenje, ki si ga je človek ustvaril po prvih enajstih kolih.

Milanski športniki so imeli to pot svojo veliko športno nedeljo. Potem ko so na nogometnem igrišču proslavili zmago Interja, so na parketu lahko še enkrat dali duška svojemu veselju, ko je domači Simmenthal po razburljivi tekmi zabeležil svojo dvanajsto zaporedno zmago, pa čeprav je imel pred seboj favorita za končni uspeh vareško Ignis. Simmenthalovci so tako še dalje ostali nepremagani in vse kaže, da bodo to svojo prednost čuvali še dalje.

Z visoko razliko je bolonjski Knorr prisilil rimski Lazio na predajo in zdaj sameva na drugem mestu. Debacle rimskih igralcev je nepričakovan, v kolikor je ta ekipa pokazala v zadnjih kolih znatno boljšo igro, ki je dala slutiti popolno rehabilitacijo.

Treviški navijači so končno le lahko brez pridržkov zaploskali svojim atletom. Treviso je namreč zapustil igrišče kot zmagovalec in tako zabrisal še svojo zadnjo ničlo na stolpcih lestvice.

Zelo izenačena in razburljiva tekma se je odigrala tudi v vareški telovadnici, kjer je domači Prealpi prav ob zaključku nabral nekaj odločilnih točk. Padovanski Petrarca je bil zadnje čase povsem izven kondicije, v nedeljo je pa šel po točke kar v Pesaro, kjer je bilo do preteklega leta najbolj nezavzetno igrišče.

Stella Azzurra skrbno čuva svoje četrto mesto in si ne dovoljuje nikakršnih spodrsljajev. V zadnjem kolu je gostila Livorno in ga v prvem polčasu povsem nadkrilila. V drugem delu so se Toskanci znatno izboljšali in so bili v nekaj minutah že na tem, da si zagotove zmago. Domačini so spet povišali tempo svoje igre in zmaga je bila gotova.

MOŠKA A LIGA

Tržaški Philco, moštvo, ki je zapustilo s povešeno glavo še tako neoborožena igrišča kot je v Mestrah, je v nedeljo nepričakovano zablestelo in v veliko veselje svojih zvestih navijačev prisililo k porazu še nepremagano beneško Reyer. Rezultat ni neoporečen. Tržačani so začeli z zelo hitrim tempom in kar je najvažnejše, so ga obdržali do zaključnega žvižga.

Mnogo je obetal goriški derby. Vendar ni tekma obdržala svojih obljub. Goriziana je brez težkoč odpravila someščansko Safog, kateri letos nikakor ne gre od rok.

Tržaški Don Bosco se je dobro držal v Vidmu, vendar ga je ob zaključku deset točk ločilo od nasprotnika, ki se je z zmago in istočasnim porazom Reyerja povzpel do prvega mesta na lestvici.

Recoaro je povsem zasluženo in po predvidevanjih preigral Leacril, dočim je Ravenna na tujem premagala Imolo in se tako otresla zadnjega mesta.

ŽENSKA A LIGA

V telovadnici Ginnastiche je v nedeljo gostovala ekipa državnih prvakinj turinska Fiat. Philcova dekleta so proti renomirani sestavi zaigrale po svojem običajnem nivoju. Turinske igralke so bile v prvem polčasu zelo slabe, zaradi česar so domačinke nabrale kar sedem točk naskoka, kar je dalo slutiti možnost pozitivnega zaključka. V nadaljevanju pa so se Fiatove predstavnice zbrale in mukoma nadoknadile zamujeno in si končno le zagotovile zmago.

Nedeljsko kolo tudi v ženski konkurenci lahko smatramo kot kolo nepričakovanih rezultatov. Tako je Omsa klonila pred boljšo Ondo, Ultravox pa zavzela beneško igrišče. Le Autonomi in Standa sta pokazali svojo pravo zmogljivost in brez težkoč odpravili svoje nasprotnice.

P.zio

I. LIGA

IZIDI

*Treviso-Ex Massimo	67-62
*Knorr-Lazio	87-39
*Prealpi-Fonte Levissima	86-81
Petrarca-*Algor	65-58
*Biella-Partenope	61-50
*Stella Azzurra-Livorno	82-86

LESTVICA

Knorr	12	11	1	878	618	23
Simmenthal	11	11	0	850	694	22
Ignis	11	10	1	938	728	21
St. Azzurra	12	8	4	880	827	20
Prealpi	12	7	5	802	753	19
Biella	12	6	6	766	727	18
Livorno	12	5	7	825	883	17
Partenope	12	5	7	738	833	17
Algor	12	4	8	741	818	16
F. Levissima	10	5	5	733	723	15
Petrarca	11	4	7	620	683	15
Lazio (*)	12	3	8	671	776	14
Ex Massimo	12	1	11	677	814	13
Treviso	11	1	10	646	846	12

NA PODLAGI USPEHOV V LANSKI SEZONI

Objavljene lestvice najboljših smučarjev

ŽENEVA, 26. — Mednarodna smučarska zveza je objavila lestvice najboljših alpskih smučarjev in smučark. Lestvice so bile sestavljene na podlagi lanskih uspehov in bodo služile za dodelitev startnih številk pri nastopih v letošnji sezoni. Tekmovalce so razdelili v tri skupine: v prvi so vsi tisti, ki so nastopili najmanj štirikrat. Pri sestavljanju lestvic so upoštevali tri najboljše čase. V drugi skupini so smučarji, ki so nastopili dvakrat, v zadnji pa tisti, ki so bili med lansko sezono samo enkrat na startu. Lestvice so sledeče:

MOSKI

SMUK — povprečno štev. točk na 3 tekme:

1. KARL SCHRANZ (Av.) 0 točk, 2. Willy Forer (Šv.) 0, 3. Gerhard Nenning (Av.) 6,66, 4. Egon Zimmermann (Av.) 7,76, 5. Emile Viollat (Fr.) 9,33, 6. Wolfgang Bartels (Nem.) 9,56, 7. Bruno Alberti (It.) 10,16, 8. Dumeng Giovanoli (Šv.)

Povprečje na 2 tekmi:

1. FRITZ WAGNERBERGER (Nem.) 17,55, 2. Viktor Taljanov (SZ) 18,65, 3. Georges Gruenenfelder (Šv.) 23,85, 4. Manfred Konstinger (Av.) 31,10, 5. Philippe Stern (Šv.) 32,10.

SLALOM — povprečje na 3 tekme:

1. CHARLES BOZON (Fr.) 2,73, 2. Guy Perillat (Fr.) 4,66, 3. Ernst Falch (Av.) 4,70, 4. Gerhard Nenning (Av.) 6,20, 5. Pepi Stieger (Av.) 6,26, 6. Karl Schranz (Av.) 6,36.

VELESLALOM — povprečje na 3 tekme:

1. KARL SCHRANZ (Av.) in Gerhard Nenning (Av.) 0, 3. Martin Burger (Av.) 2,83, 4. Paride Milianti (It.) 3,70, 5. Helmut Schranz

Povprečje na 2 tekmi:

1. ADRIEN DUVILLARD (Fr.) 5,20, 2. Georges Mauduit (Fr.) 6,85, 3. Michel Arpin (Fr.) 9,30, 4. Hermann Muckenschnabel (Av.) 26,65.

ŽENSKE

SMUK — povprečje na 3 tekme:

1. GRETE GANDER (Av.) 5,20 točke, 2. Christl Haas (Av.) 5,60, 3. Pia Riva (It.) 7,23, 4. Traudl Hecher (Av.) 9,1, 5. Barbi Henneberger (Nem.) in Madeleine Bochatay (Fr.) 11,50, 7. Heidi Biebl

Povprečje na 2 tekmi:

1. PATRICIA DU ROY DE BLICQUY (Belg.) 38,65 točke, 2. Baerbel Hornsteiner (Nem.) 40,05, 3. Giustina Demetz (It.) 40,90.

SLALOM — povprečje na 3 tekme:

1. MARIANNE JAHN (Av.) 0 točk, 2. Heidi Biebl (Nem.) 2,06, 3. Sieglinde Braeur (Av.) 7,40, 4. Marielle Goitschel (Fr.) 8,23, 5. Astrid Sandwik (Norv.) 16,26, 6. Erika Netzer (Av.) in Traudl Hecher (Av.) 16,40, 8. Pia Riva (It.) 16,83,

Povprečje na 2 tekmi:

1. ANNIE FAMOSE (Fr.) 21,35 točke, 2. Barbi Henneberger (Nem.) 34,35, 3. Paulette Ganty (Šv.) 52,50, 4. Margherite Leduc (Fr.) 54,00, 5. Therese Obrecht (Šv.) 54,85.

VELESLALOM — povprečje na 3 tekme:

1. BARBI HENNEBERGER (Nem.) in Traudl Hecher (Av.) 0 točk, 3. Christl Haas (Av.) 0,53, 4. Edith Zimmermann (Av.) 0,83.

Povprečje na 2 tekmi:

1. DANIELE TELINGE (Fr.) 31,30 točke, 2. Christ: Ditfurth (Av.) 34,10, 3. Fernande Bochatay (Fr.) 38,80.

NA ZALEDENELEM IGRIŠČU V PADOVI

Štiri žoge domačinov v mreži zmedene Triestine

Zerlini dvakrat uspešen v prvem, Koelbl in Arienti pa v drugem polčasu

STRELCI: v 14' p.p., v 45' Zerlin; v 26' d.p. Koelbl (11-metrovka), v 44' Arienti.

PADOVA: Bazzoni; Rogora, Lampredi; Bazzanti, Grevi, Barbolini; Zerlin, Fusato, Koelbl, Arienti, Morosi.

TRIESTINA: Mezzi; Brach, Vitali; Mercusa, Frigeri, Sadar; Mantovani, Dalio, Porro, Szoke, Trevisan.

SODNIK: Marengo iz Chiavarija.

KOTI: 6:4 za Padovo.

GLEDALCI: 10.000.

V nedeljo je Triestina zabeležila to kar je bilo pričakovati: popoln polom. Tržačani, ki so se znašli na zaledenelem igrišču, še nikoli niso zaigrali tako zmedeno kot proti Padovi. Samo deset minut so bili enakovredni domačinom, ki so skrbno proučevali šibke točke gostov. Ko so te uganili, jim ni bilo težko priti do cilja.

Sicer so imeli Tržačani izredno priložnost, da izenačijo. Trevisan si je namreč prisvojil žogo, ki jo je branilec podal svojemu vratarju. Hitri Trevisan je prišel do nje in jo prisebno poslal proti mreži. Vratar Padove pa je imel tokrat srečo: v plovnem letu je žogo rahlo odbil in čeprav je kazalo, da je bil njegov poseg zaman, je vratnica preprečila, da bi se usnje zakotalilo preko bele črte. Žoga se je odbila od vratnice in se znašla pri Mantovaniju. Dovolj bi bilo, da bi tržaški napadalec stegnil nogo in nihče ne bi mogel preprečiti zgoditka, še najmanj vratar, ki je bil na tleh. Toda Mantovani je preveč okleval, kar je vratar izrabil in se s tal pognal proti žogi in tako rešil sebe in mrežo.

Da je Triestina šla na igrišče z obrambno taktiko, je bilo takoj vidno. Morda so hoteli gostje ponoviti igro, ki jim je rodila tako v Foggi kot v Bariju dobre sadove. Toda tokrat so bili vsi brez izjeme zmedeni in še posebno obramba ni bila na mestu. Branilci so postajali lahek plen domačih napadalcev, ki so v prvem delu igre spravili s prisebnim Zerlinijem dvakrat žogo v Mezzijevo mrežo. Prvič je bil Zerlini uspešen v 14', drugič pa tik pred počitkom.

V začetku drugega dela igre, ko so bili domačini že gotovi zmage, so se Tržačani nekoliko razživeli in z enakim orožjem odgovarjali gostiteljem. Večkrat so se nevarno bližali mreži domačinov, a v predanji vrsti ni bilo nikogar, ki bi znal položaje rešiti v svojo korist.

Tretji gol je padel iz enajstmetrovke. Sadar se je pregrešil nad Koelbljem in sodnik je morda nekoliko prestrogo prisodil kazenski strel iz 11 metrov, katerega je Koelbl brez težav spravil do mreže. In za zaključek je še poškodovani Arienti zaokrožil 1 minuto pred koncem rezultat na 4:0.

Po odstopu Radia je Triestina torej padla zelo nizko. Nedeljski rezultat nas ne sme čuditi, ker smo prepričani, da ne bo edini. Treba bo pač zavihati rokave in ostreje delati, če se bo hotela Triestina, danes precej nizko v lestvici, rešiti ponovnega izpada v nižjo nogometno kategorijo. In menimo, da ne bo dovolj novi trener: manjkajo namreč tudi igralci.

Prihodnje tekme (30. dec. 1962)

Bari - Alessandria; Cosenza - S. Monza; Lazio - Cagliari; Lucchese - Pro Patria; Messina - Como; Parma - Foggia; Sambenedettese - Brescia; Triestina - Lecco; Udinese - Catanzaro - Padova; Verona - Padova.

TOTIP

1. —	1. Lilium	1
	2. Pucy	X
2. —	1. Sabok	1
	2. Loira	2
3. —	1. Centaurea	1
	2. Corrado	2
4. —	1. Stiavo	1
	2. Eccellente	2
5. —	1. Atti	2
	2. Lorenzaccio	1
6. —	1. Pinsona	X
	2. Limetto	2

KVOTE
12 — 1.767.412 lir
11 — 75.209 »
10 — 8.336 »

Zmagoviti gol za Inter: Jair (prvi na levi) je presenetil Mattrela, ki se je pognal nazaj, da bi preprečil žogi pot do mreže

ŽENSKA A LIGA

(8. kolo)

IZIDI

Onda-*Omsa	53-52
*Standa-Europhon	60-32
Fiat-*Philco	39-35
*Autonomi-Pejo	57-48
Ultravox-*Venezia	49-28
*Alcione-Ild	

LESTVICA

Fiat	7	7	0	373	259	14
Standa	7	6	1	431	271	13
Omsa	8	5	3	429	346	13
Philco	7	5	2	308	267	12
Onda	6	5	1	301	254	11
Fontana	7	3	4	274	284	10
Autonomi	7	3	4	271	297	10
Ultravox	8	2	6	306	387	10
Pejo	7	2	5	264	355	9
Europhon	7	1	6	292	375	8
Venezia	7	0	7	316	370	7

MOŠKA A LIGA

(8. kolo)

IZIDI

Ravenna-*Imola	47-54
*Lignano-Don Bosco	62-52
*Goriziana-Safog	85-69
*Philco-Reyer	74-58
*Recoaro-Leacril	78-57

LESTVICA

Lignano	7	6	1	463	383	13
Reyer	7	6	1	433	395	13
Goriziana	7	5	2	468	408	12
Philco	7	4	3	358	403	11
Recoaro	7	4	3	449	426	11
Don Bosco	7	4	3	412	430	11
Ravenna	7	2	5	370	418	9
Leacril	7	2	5	377	429	9
Safog	7	1	6	444	496	8
Imola	7	1	6	348	434	8

GAGARIN JURIJ 34.

CESTA V VESOLJE

Zapiski letalca-kozmonavta ZSSR

Orientacijski sistem ladje je bil v danem poletu usmerjen po Soncu in zato opremljen s posebnimi napravami. Te naprave «lovijo» sonce in ga zadržujejo v določenem položaju, tako da je zaviralni motor vedno usmerjen v nasprotno smer poleta. Ob 10. uri 25 minut se je avtomatično vključila zaviralna naprava. Delovala je odlično in ob določenem času. Po velikem vzponu je bilo tudi spuščanje precejšnje, «Vzhod» je postopno začel zmanjševati hitrost in prešel iz orbite na prehodno elipso. Začel se je zaključni del poleta. Ladja je začela vstopati v goste sloje atmosfere. Njena vnanja obloga se je naglo razbelila in skozi zavese, ki so zakrivale iluminatorje, sem videl žareči in škrlatni odsvit plamenov, ki so goreli okrog ladje. Toda v kabini je bilo samo dvajset stopinj Celzija, čeprav sem bil sredi klopčiča ognja, usmerjenega navzdol.

Breztežnost je izginila in naraščajoče preobtežitve so me pritisnile k naslanjaču. Preobtežitve so postajale čedalje večje in so bile mnogo močnejše kot pri vzletu. Ladjo je začelo vrteti in o tem sem sporočil na Zemljo, toda vrtenje, ki me je vznemirilo, je kmalu prenehalo in nadaljnje spuščanje je potekalo normalno. Jasno je bilo, da so vsi sistemi delovali odlično in da pada ladja natanko proti določenemu področju, kjer naj bi pristala. Ves presrečen sem na glas zapel svojo priljubljeno pesem:

«Domovina sliši,
domovina ve...»

Višina poleta se je ves čas zmanjševala. Ko sem se prepričal, da bo ladja srečno prispela na Zemljo, sem se začel pripravljati na pristanek.

Deset tisoč metrov... devet tisoč... osem... sedem...

Spodaj se je zabliskal trak Volge. Takoj sem spoznal veliko rusko reko in obale, nad katerimi me je bil učil letati Dimitrij Pavlovič Martjanov. Vse mi je bilo dobro znano: širna okolica, spomladanska polja, gaji, ceste in Saratov, katerega hiše so se kot kockice kopičile v daljavi...

Ob 10. uri 55 minut se je «Vzhod», ko je obletel zemeljsko kroglo, srečno spustil na določenem področju, na jeseni zorano polje kolhoza «Leninska pot», jugozahodno od mesta Engels, nedaleč od vasi Smelovka. Zgodilo se je kot v dobrem romanu — iz vesolja sem se vrnil prav v tiste kraje, kjer sem prvič v življenju letel z letalom. Koliko časa je minilo od takrat? Samo šest let. Toda kako so se spremenila merila! Tistega dne sem letel dvestokrat hitreje in dvestokrat višje. Dvestokrat so zrasla sovjetska krila!

Ko sem stopil na trdna tla, sem zagledal žensko z dekletcem, ki sta stali poleg pegastega telička in me radovedno gledali. Stopil sem proti njima. Ti pa sta mi prihajali naproti. Toda čim bližje sta prihajali, tem počasnejši so postajali njuni koraki. Saj sem še kar naprej bil v svojem močno oranžnem skafandru in ta nenavadna podoba ju je malce plašila. Kajti ničesar podobnega še nista bili videli.

«Domači smo, tovariši, domači,» sem zavpil, začutil srh razburjenja in si snel hermošlem.

To je bila žena gozdarja Ana Akimovna Tahtarova s svojo šestletno vnukinjo Kito.

«Mar že iz vesolja?» me je ne popolnoma prepričano vprašala ženska.

«Kar predstavljajte si, da je res,» sem rekel.

«Jurij Gagarin! Jurij Gagarin!» so začeli vpiti mehaniki, ki so tekli po polju.

To so bili prvi ljudje, ki sem jih bil srečal na zemlji po poletu, preprosti sovjetski ljudje, delavci s kolhoznih polj. Objeli smo se in začeli poljubovati kot bi bili sorodniki.

Kmalu je prispela skupina vojakov z oficirjem, ki so se peljali mimo na tovornjaku. Objemali so me in mi stiskali roko. Nekdo izmed njih me je imenoval majorja. Ne da bi kaj vprašal, sem razumel, da mi je obrambni minister maršal Sovjetske zveze Rodion Jakovljevič Malinovski prisodil izredni čin s tem, da sem preskočil eno stopnjo. Tega nisem pričakoval in sem od razburjenja zardel. Nekomu se je v rokah znašel fotografski aparat, postavili smo se v veliko skupino in se fotografirali. To je bil prvi posnetek, narejen po poletu.

Vojaški tovariši so mi pomagali sneti skafander in ostal sem v lazurnem kombinezonu. Nekdo mi je ponudil svoj plašč, toda jaz sem ga zavrnil, kajti kombinezon je bil topel in lahak. Skupaj z vojaki sem se odpravil k svoji ladji. Stala je sredi zoranega polja, nekaj deset metrov stran od strme globeli, v kateri so šumele pomladanske vode.

Natančno sem si ogledal ladjo «Vzhod». Ladja in njena notranja oprema sta bili v popolnem redu; lahko bi jo znova uporabili za vesoljski polet. Občutek velikanske radosti me je napolnil. Bil sem srečen, ker sem se zavedel, da je bil prvi človekov polet v vesolje storjen v Sovjetski zvezi in da je naša znanost zakoračila že daleč naprej.

Vojaki so postavili stražo poleg vesoljske ladje. Tu je pome priletel helikopter s specialisti iz skupine za sprejem in športnimi komisarji, ki so morali registrirati rekordni polet v vesolje. Ostali so poleg «Vzhoda», jaz pa sem se odpravil na poveljniško točko te skupine zato, da bi o vsem poročal Moskvi.

Ko sem padel med tovariše, ki so pričakovali mojo vrnitev, sem zvedel, da je prispela na moje ime brzojavka Nikite Sergejeviča Hruščova. Prvi sekretar Centralnega komiteja partije me je pozdravljal ob koncu vesoljskega potovanja. Čez nekaj časa so me telefonsko zvezali z Nikito Sergejevičem Hruščovom, ki je bil na področju Sočija. Zaslišal sem znani in tako domači glas. To je bil največji trenutek mojega življenja. Imela sva prisrčen razgovor.

Takoj po tem telefonskem pogovoru sta govorila z menoj glavni urednik «Pravde» Pavel Aleksejevič Satjukov in glavni urednik «Izvestij» Aleksej Ivanovič Adžubej. Poprosil sem ju, naj izročita moj prisrčni pozdrav vsem bralcem obeh listov.

V teh razburljivih, prvih urah vrnitve iz vesolja na Zemljo je bilo veliko radostnih srečanj z znanimi in neznanimi prijatelji. Vsi so mi bili tako blizu in tako domači. Še posebej ganljivo je bilo srečanje s kozmonavtom številka dve, ki je skupaj z drugimi tovariši priletel z reaktivnim letalom s kozmodroma na področje pristanka. Goreče sva se objela in dolgo iz obilja čustev udarjala drug drugega s pestmi.

«Ali si zadovoljen?» me je vprašal.

«Zelo,» sem odvrnil, «ti boš prihodnjič prav tako zadovoljen...»

Hotel me je povprašati o vsem, jaz pa bi mu tudi zelo rad povedal o vsem, toda zdravniki so vztrajali, naj si oddahnem in moral sem se ukloniti njihovim zahtevam.

Vsi smo odšli na obalo Volge, v hišico, kjer smo bili pred vzletom. Tam sem se tuširal, kosil in večerjal hkrati, toda to pot po zemeljsko, z dobrim zemeljskim tekom.

Po kratkem sprehodu vzdolž Volge in potem, ko sva občudovala zlato, svetlo nebo ob zahodu, sva s kozmonavtom številka dve odigrala partijo biljarda in potem, ko sem končal ta čudoviti dan v življenju, dvanajsti april tisoč devetsto enainšestdesetega leta, sva legla v posteljo in čez nekaj minut spala prav tako brezskrbno kot pred poletom.

ŽIVLJENJE ZA DOMOVINO

Prvo jutro po moji vrnitvi z vesoljskega poleta se je začelo, kot vedno, z jutranjo telovadbo. Navada, da sem zjutraj telovadil, mi je že zdavnaj prešla v meso in kri in ni se še zgodilo, da bi jo zanemaril. Tisto jutro pa mi je bil potreben še večji pogum, kajti pred menoj je bil velik dan, pomembni razgovori in zanimiva srečanja.

Ob desetih zjutraj so se v hišici na obali Volge zbrali znanstveniki in specialisti, ki so omogočili «Vzhodu» njegovo prvo potovanje okrog Zemlje. Zelo sem se razveselil, ko sem sredi njih zagledal glavnega konstruktorja. Smehljal se je in njegov obraz je postal mlajši. Zdaj, po vsem tem, ko se je človek dvignil v vesolje, obkrožil planet in se vrnil domov, je bilo vse v redu. Glavni konstruktor me je objel in poljubila sva se. Kajti prav tako so med vojno generali pozdravljali vojake, ki so bili izvršili pomembne vojaške naloge.

(Nadaljevanje sledi)

UREDNIŠTVO: TRST — UL. MONTECCHI 6-II. TELEFON 93-808 IN 94-638 — Poštni predal 559 — PODRUŽNICA GORICA: Ulica S. Pellico 1-II. Tel. 33-82 — UPRAVA: TRST — UL. SV. FRANČIŠKA st. 20 — Tel. st. 37-338 — NAROČNINA: mesečna 650 lir. — Vnaprej: četrtletna 1800 lir, polletna 3500 lir, celoletna 6400 lir — FLRJ: v tednu 20 din, mesečno 420 din. Nedeljska: posamezna 40 din, letno 1920 din, polletno 960 din, četrtletno 480 din — Poštni tekoči račun: Založništvo tržaškega tiska Trst 11-5374 — Za FLRJ: ADIT, DZS, Ljubljana, Stritarjeva ulica 3-I, telef. 21-928, tekoči račun pri Narodni banki v Ljubljani 600-14/5-375 — OGLASI: Cene oglasov: Za vsak mm v širini enega stolpca: trgovski 100, finančno-upravni 150, osmrtnice 120 lir. — Mali oglasi 30 lir beseda. — Vsi oglasi se naročajo pri upravi. — Odgovorni urednik: STANISLAV RENKO — Izdaja in tiska Založništvo tržaškega tiska Trst